

Arastırma Makalesi

Depremlerde Sağlık Hizmetleri Erişimi ve Ulusal Gazete Haberleri: 6 Şubat 2023 Depremleri Üzerine Tematik Analiz

*Access to Healthcare in Earthquakes and National Newspaper Reports:
Thematic Analysis of the February 6, 2023, Earthquakes*

Meliha Meliş GÜNALTAY

Asst. Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi

Sağlık Bilimler Fakültesi

melihamelisg@karatekin.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-2883-4416>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
06.02.2026	16.04.2026

Öz

Araştırmanın amacı, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında sağlık hizmetlerine erişimin ulusal gazetelerde nasıl temsil edildiğini ve bu temsillerin farklı editöryal çizgilere sahip gazeteler arasında nasıl farklılaştığını ele almaktır. Araştırmada, Türkiye'de tirajı yüksek altı ulusal gazetede yayımlanan ve deprem bağlamında sağlık hizmetlerine erişimi konu edinen 262 haber metni tematik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Tümevarımsal bir yaklaşımla yürütülen analizde 6 tema elde edilmiştir. Kriz yönetimi ve acil müdahale teması, depremin hemen ardından devlet kurumları ve arama-kurtarma ekiplerinin koordinasyonuna ilişkin haberleri kapsamaktadır. Sağlık hizmetlerine erişilebilirlik teması, afetzedelerin tıbbi bakıma ulaşma imkânlarıyla bu süreçte yaşanan aksaklıkları yansıtmaktadır. Sağlık altyapısı ve sahra hastaneleri teması, hasar gören sağlık tesislerini ve bölgede kurulan geçici sağlık yapılarını içermektedir. Psikososyal destek teması, deprem sonrası sunulan ruh sağlığı hizmetlerine ve travma desteğine ilişkin haberleri kapsamaktadır. Kamu dayanışması teması, toplumsal yardımlaşmayı, sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini ve uluslararası destek çabalarını yansıtmaktadır. İhmal ve yetersizlik teması ise sağlık hizmetlerinin sunumundaki gecikmeler, koordinasyon eksiklikleri ve altyapı denetimindeki aksaklıklara yönelik eleştirel haberleri içermektedir. Elde edilen temalarda, gazetelerin deprem sonrası sağlık hizmetlerine ilişkin söylemlerinde belirgin farklılıklar bulunmuştur. Bulgularının afetlerde sağlık hizmeti sunumuna yönelik planlama süreçlerine, kriz yönetimi stratejilerine ve sağlık politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Gelecek çalışmalarda farklı medya türlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Deprem, Tematik Analiz, Medya, Sağlık Hizmetleri Erişimi

Abstract

This study aims to investigate how access to healthcare services following the 6 February 2023 earthquakes was represented in national newspapers and how these representations varied across newspapers with different editorial orientations. This study analyzes 262 news articles published in six major national newspapers in Türkiye following the February 6, 2023, earthquakes centered on Kahramanmaraş. It focuses on coverage related to access to healthcare services in the aftermath of the disaster. Using inductive thematic analysis, the study identified six key themes. The crisis management and emergency response theme includes reports on the coordination efforts of government agencies and search-and-rescue teams immediately after the earthquakes. The healthcare

Önerilen Atf /Suggested Citation

Günaltay, M.M., 2026, Depremlerde Sağlık Hizmetleri Erişimi ve Ulusal Gazete Haberleri: 6 Şubat 2023 Depremleri Üzerine Tematik Analiz, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 61(2), 1531-1553.

accessibility theme discusses the opportunities available to disaster survivors to receive medical care, as well as the obstacles and disruptions they encounter. The healthcare infrastructure and field hospital's theme addresses damaged and destroyed medical facilities, as well as temporary health structures established in the region. The psychosocial support theme covers mental health services and trauma care in the post-earthquake period. The public solidarity theme highlights community-based mutual aid, civil society organizations' activities, and international assistance efforts. The neglect and inadequacy theme involves critical reports on delays in healthcare delivery, coordination failures, and infrastructure deficiencies. Across these themes, significant differences emerged in how newspapers framed the post-earthquake healthcare narrative. The findings aim to support planning healthcare services during disasters, enhance crisis management strategies, and inform health policy development. Future research is recommended to conduct comparative analyses across different media types.

Key Words: Disaster, Earthquake, Thematic Analysis, Media, Access to Healthcare

1. GİRİŞ

Büyük sismik fay hatlarının üzerinde yer alan Türkiye, deprem afetinin sıklıkla görüldüğü ülkelerdendir. Geçen yüzyılda ülke, büyüklüğü 7'nin üzerinde olan 15 deprem de dahil olmak üzere, binlerce şiddetli deprem ve artçı sarsıntıya maruz kalmıştır. Ülke, 27 Aralık 1939'da Erzincan'da meydana gelen ve yaklaşık 33 bin kişinin hayatını kaybettiği şiddetli depremi yaşamıştır. 1999 yılında Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde meydana gelen ve Marmara bölgesini etkileyen depremin ölü sayısı 17 bini aşmıştır. 6 Şubat 2023'te Türkiye'nin güney ve güneydoğu bölgeleri ile Suriye sınır bölgesinde iki güçlü deprem ve sonraki günlerde binlerce artçı sarsıntı yaşanmıştır. Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli bu depremler, Türkiye'de 11 şehri ve 14 milyondan fazla insanı doğrudan etkilemiştir (Dierks, 2024). Deprem nedeniyle 50.783 kişinin hayatını kaybettiği, 115.353 kişinin yaralandığı ve 205.534 binanın ağır hasar aldığı, 37.984'ü yıkılmış olmak üzere toplam 58.039 binanın acil yıkılacak durumda olduğu tespit edilmiştir (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı [AFAD], 2023). Deprem bölgesinde 42 hastane binası ağır ve orta hasarlı, 94 hastane binası az hasarlı duruma gelmiştir. Sağlık sektöründe meydana gelen hasar 80,9 milyar TL'dir (4,3 milyar dolar) (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Depremlerin, tarih boyunca birçok sektöre olduğu gibi sağlık sektöründe de önemli hasarlara yol açtığı bilinmektedir. Resmi istatistikler de bu durumu doğrulamaktadır. Afet sırasında artan sağlık hizmeti ihtiyacı göz önünde bulundurulduğunda, sağlık sektöründe oluşan hasarların etkisi, olağan dönemlere göre daha belirgin şekilde hissedilmektedir.

Sağlık hizmetlerinin temel özelliklerinden biri 24 saat kesintisiz hizmet sunumunun sağlanmasıdır. Deprem gibi afet durumlarında, sağlık hizmetlerine olan ihtiyaç, normal dönemlere göre hem nicelik hem de aciliyet açısından daha yüksek düzeyde seyretmektedir. Pek çok kişi sadece fiziksel yaralanmalarla değil, aynı zamanda psikolojik travmalarla da karşı karşıya kalır. Halk sağlığı açısından bakıldığında ise, afetzedelerin acil tıbbi bakım, kronik hastalık takibi ve ruh sağlığı desteği gibi hizmetlere zamanında erişebilmesi, ikincil komplikasyonların ve salgın hastalıkların önlenmesi için hayati önemdedir (Türkoğlu, 2024). Sağlık sektöründe oluşan yıkım nedeniyle sağlık hizmetinin sürekliliği kesinti riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Afet bölgelerinde sağlık hizmetleri sunumunda, genellikle hasarlı altyapı, yerel müdahale ekiplerinde eğitimli personel eksikliği, gerekli ekipmanların yetersizliği ve koordinasyon ve ulaşım sorunları nedeniyle zorluklarla karşılaşmaktadır (Trelles Centurion, Van den Bergh ve Gray, 2017). Bulaşıcı hastalıklar gibi halk sağlığı sorunları meydana gelmektedir (Mavrouli, Mavroulis, Lekkas, ve Tsakris, 2023). Burada afetlere yönelik stratejik planlar devreye girmektedir. Örneğin; 6 Şubat depreminde, Sağlık Acil Koordinasyon Merkezi etkilenen bölgeleri belirleyip, ülke genelindeki Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi Birimi (UMKE) ve ambulans ekipleri derhal harekete geçirilmiştir. Deprem bölgesine; 1.253 ambulans, 14 hava ambulansı, 245 UMKE aracı, 12.749 UMKE ve 112 sağlık personeli, 26.353 sağlık personeli, 202 kişiden oluşan 114 psikososyal destek ekibi görevlendirilmiştir. Ayrıca, başka şehirlere 51.581 yaralının sevki sağlanmıştır. Bölgede çok sayıda mobil eczane, acil müdahale ünitesi ve sahra hastanesi kurulmuştur. Kısa sürede faaliyete geçirilebilecek az hasarlı sağlık kurumları hizmet sunar hale getirilmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Böylece, stratejik planlar çerçevesinde kesintisiz sağlık hizmet sunumu garanti altına alınmaya çalışılmıştır. Ancak, 6 Şubat depreminde sağlık hizmeti sunumu sürecinde sağlık hizmetlerine erişimle ilgili birtakım aksaklıklar yaşanmıştır (Kılıçarslan ve ark., 2024; Kişi, Akdemir ve Metin, 2025).

Afet sonrası sağlık hizmetlerine erişimin sağlanması hem halk sağlığının korunması hem de sağlık sisteminin sürekliliği için kritik olup, etkin kriz yönetimi uygulamalarını ve dayanıklı sağlık altyapısını gerektirir. Geçmiş deneyimlerde ise Türkiye’de deprem gibi afetler sırasında bazı hastanelerin yıkıldığı veya ağır hasar gördüğü, bu nedenle sağlık hizmetlerinin sahra hastaneleri gibi çeşitli yapılar üzerinden verildiği görülmüştür (Canatan, 2020). Deprem zamanlarında sağlık hizmetlerinin sunumu, önceden tasarlanan planlara dayanmaktadır. Bu planların minimum hatayla çalışması için mümkün olduğu kadar kapsamlı tasarlanması önemlidir. Kapsamlı planlar için veri önemli bir kaynaktır (Babaoğlu ve Duman, 2025). Geçmiş deneyimler de önemli bir veri kaynağıdır. Yeni planlar geçmişte yaşanan olumlu/olumsuz tecrübeler dikkate alınarak geliştirilmelidir. Bunun için önemli veri kaynaklarından biri medyadır. Afet sonrası sağlık hizmetlerine erişimin medyadaki temsili hem toplumsal algıyı hem de politika yapım süreçlerini etkileyebilecek güçte bir faktördür. Basında çıkan sağlık haberlerinin, halkın sağlık sistemine bakışını şekillendirdiği ve sağlık politikalarının yönelimini dahi etkileyebileceği bilinmektedir (Acar, Çevik, Uyguner ve Çınar, 2013). Özellikle büyük bir felaketin ardından medya, sağlık hizmetlerinin yeterliliği, ulaşılabilirliği ve aksayan yönleri hakkında kamuoyu algısını belirlerken, karar alıcılar üzerinde de dolaylı bir baskı oluşturabilir.

1.1. Türkiye’de Afet Haberciliği

Afet haberciliği, doğal ya da insan kaynaklı olayların öncesinde, süresince ve sonrasında haberlerin toplanması ve kamuoyuna sunulması sürecini kapsayan uzmanlaşmış bir gazetecilik pratiğidir (Houston, Schraedley, Worley, Reed ve Saidi, 2019). Houston ve arkadaşları (2019), gazetecilerin ve haber kuruluşlarının afetlerle ilgili birden fazla rol üstlendiğini vurgulayarak bu rolleri uyarı verme, olayları haberleştirme, afet azaltma ve hazırlığı inceleme, uzun vadeli iyileşmeyi kolaylaştırma ve topluluk dayanıklılığını destekleme olarak sıralamıştır. Aynı çalışmada medyanın afet iletişim ekosisteminin vazgeçilmez bir bileşeni olduğu belirtilmiş; gazetecilerin mesaj iletim kanalı, kamuoyu katılımında ortak, bilgi kaynağı ve kamuoyu etkileyicisi olarak işlev gördüğü ifade edilmiştir. Haberciliğin bu çok boyutlu işlevi, medyayı salt bir bilgi aktarım aracının ötesine taşımakta; bireylerin ve toplulukların tehlikeli olayları anlamlandırmasına ve bu olaylarla başa çıkmasına katkı sağlayan kritik bir kamusal işlev haline getirmektedir (Houston ve ark., 2019). Koç Akgül (2024), afet bilimiyle iletişim biliminin kesiştiği "afet iletişim ekolojisi" paradigmasından hareketle, afet gazeteciliğinin yalnızca kriz dönemleriyle sınırlı tutulamayacağını; afet okuryazarlığını ve etik kodları birlikte içselleştiren sürekli bir uzmanlık gerektirdiğini vurgulamaktadır. Saygın (2024) ise afet haberciliğinin normatif boyutunu gazetecilik etiği çerçevesinde ele alarak doğruluk, tarafsızlık ve kamu yararı ilkelerinin olağanüstü koşullarda nasıl işletilmesi gerektiğini tartışmaktadır.

Türkiye’de afet haberciliğine ilişkin çalışmalar öncelikle bilgi iletiminin niteliğini sorgulamıştır. Tekeli Yeşil, Kaya ve Tanner (2019), 1996-2014 yılları arasında Türk gazetelerindeki deprem risk iletişimini incelemiş; basılı medyanın risk azaltma ve hazırlık konularını yeterince işlemediğini, haberlerin büyük ölçüde olayın anlık aktarımına yoğunlaştığını ortaya koymuştur. Kütükoğlu (2021) de İzmir depremini odak alan çalışmada gündem belirleme kuramını afet haberciliğine uygulamış; farklı ideolojik eğilime sahip gazetelerin benzer yaşamsal başlıkları gündemlerine taşıdığını, ancak bunları birbirinden ayrışan siyasi tonlarla çerçevelendiğini göstermiştir.

Haberlerin içerik kalitesi ve mecra farklılıkları da araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Budak (2023), Kahramanmaraş depreminin haberleştirilmesini afet gazeteciliği ilkeleri çerçevesinde değerlendirmiş; Türk medyasında bilimsel içeriğin sınırlı kaldığını, haberlerin önemli ölçüde duygusal ve siyasi bir bakış açısı benimsediğini ve bu yaklaşımın afet haberciliği ilkeleriyle uyumsuzluk gösterdiğini ifade etmiştir. Sancı ve Ardıç Çobaner (2024) ise İzmir depremi haberlerini televizyon, gazete ve internet haber siteleri olmak üzere üç farklı mecrada incelemiş; bilgilendirici haberciliğin her mecrada baskın olmakla birlikte dramatik ve trajik içeriklerin özellikle televizyon ana haber bültenlerinde yoğunlaştığını ve mecranın haber sunumunu biçimlendirdiğini tespit etmiştir.

Medyanın ideolojik yapısının afet haberciliğini nasıl etkilediği de önemli bir araştırma eksenini oluşturmaktadır. Yalçın (2023), 6 Şubat depreminin ilk on gününde ulusal gazetelerin haberlerini içerik analiziyle incelemiş; gazetelerin siyasi kimliklerini afet döneminde de koruduğunu ve sorumluluk atıflarını ideolojik konumlarına göre farklı aktörlere yönelttiğini göstermiştir. Aynı araştırmacı 2021 orman yangınlarını ele aldığı çalışmada, farklı siyasal eğilimdeki gazetelerde iklim değişikliği ile

yangınlar arasındaki yapısal ilişkiye sınırlı yer verildiğini ve afetlerin siyasal gerilim bağlamında çerçeveslendiğini belirtmiştir. Ben Moussa, Douai ve Parmaksız (2023) ise COVID-19 gazete haberlerini inceleyen çalışmalarında, medya organlarının krizi farklı risk çerçeveleri üzerinden sunduğunu; bununla birlikte, özellikle pandeminin ilk evresinde belirgin bir kutuplaşmadan ziyade sınırlı ve kırılğan bir uzlaşmaya işaret eden bir haber söylemi üretildiğini göstermiştir.

Etik ihlaller ve temsil sorunları da Türkiye'deki afet haberciliği araştırmalarında öne çıkan konular arasındadır. Erdem ve Kaynar (2022), İzmir depreminde enkaz altından çıkarılan çocukların televizyon haberlerini eleştirel söylem çözümlemesiyle incelemiş; medyanın çocukları kendi haklarının öznelere olarak değil, olayın nesnesi konumuna indirgediğini ve bu temsil biçiminin çocuk hakları ile gazetecilik etiği açısından önemli ihlaller içerdiğini ortaya koymuştur. Usta ve Yükseler (2021), İzmir Seferihisar depremi bağlamında sosyal medya içeriklerini ulusal ve uluslararası etik metinler çerçevesinde değerlendirmiş; mahremiyet hakkı ile kişisel verilerin korunması gibi temel ilkelerin sıklıkla ihlal edildiğini ve doğrulama süreçlerinden geçmeyen içeriklerin yayılımının önemli bir sorun oluşturduğunu ortaya koymuştur. Kurtoglu, Yıldız ve Arda (2026) ise kurtarma anı videolarını tematik analizle incelemiş; kimlik ifşası ve duygusal drammatizasyon gibi pratiklerin biyoetik ilkelerle nasıl gerilime girdiğini göstermiştir.

Dijital dönüşümün afet iletişimine etkileri de araştırmacıların gündemindedir. Aydın ve Duğan (2023), Batı Karadeniz sel felaketindeki bilgi yayılımını sosyal ağ analizi yöntemiyle ele almış; kriz sonrası bilgi dolaşımının birkaç merkezi aktör üzerinden gerçekleştiğini ve bu yapının hem hızlı dayanışmayı hem de dezenformasyonun yayılmasını aynı anda mümkün kıldığını göstermiştir. Demir (2023) sosyal medya kullanımının afet iletişimine yansımalarını, Öze (2024) doğrulanmamış içeriklerin afet ortamında nasıl hızla yayıldığını, Kiavash, Tanaltay ve Tabatabaei (2025) dijital platformların insani yardım lojistiğindeki potansiyelini incelemiştir. Altıntaş (2024) ise afetler ve medya ilişkisini Kahramanmaraş depremi özelinde dijitalleşme ve medya kültürü perspektifinden kuramsal bir zemine oturtmuş; yeni medya ortamlarının afet haberlerinin üretimi ve dolaşımını üzerindeki dönüştürücü etkisini tartışmıştır.

Gazeteci deneyimleri ve çalışma koşulları da literatürde ele alınan konular arasında yer almaktadır. Torlak ve Aker (2026), deprem bölgesinde görev yapan gazetecilerle yürüttükleri nitel çalışmada katılımcıların büyük çoğunluğunun psikolojik olarak etkilendiğini, fiziksel ve temel ihtiyaçlara erişim güçlüklerinin özellikle kadın gazetecilerin çalışma koşullarını ve habercilik kalitesini olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur. Kayıhan (2024) ise medya sahipliği yapısının haber içerikleri üzerindeki belirleyici rolünü belgelemiştir. Bütün bu araştırmalar Türk afet haberciliği literatüründe ideolojik çerçeveleme, etik ihlaller, dijital dönüşüm ve gazeteci deneyimleri eksenlerinde güçlü bir birikim oluşturmaktadır. Bununla birlikte, mevcut çalışmalar ağırlıklı olarak genel haberciliği, ideolojik çerçevelemeyi ve etik boyutları ele almış; deprem sonrası sağlık hizmetlerine erişimin ulusal gazetelerde nasıl temsil edildiği sorusu ise yanıtız kalmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri sonrasında ulusal gazetelerde sağlık hizmetlerine erişimin nasıl temsil edildiğini ve bu temsillerin gazeteler arasında nasıl farklılaştığını tematik analiz yöntemiyle incelemektir. Bu bağlamda araştırmanın temel sorusu, "6 Şubat 2023 depremleri sonrasında sağlık hizmetlerine erişim ulusal gazetelerde nasıl temsil edilmektedir ve bu temsil, farklı editoryal çizgilere sahip gazeteler arasında nasıl farklılaşmaktadır?" şeklindedir. Çalışma, deprem sonrası dönemde sağlık hizmetlerinin sunumu ve erişilebilirliği konusunun medya tarafından ele alınış biçimini ortaya koyarak, sağlık sisteminin kriz zamanlarındaki performansına dair algıyı anlamayı amaçlamaktadır. Basında yer alan sağlık haberlerinin halkın sağlık sistemine bakışını şekillendirdiği ve sağlık politikalarının yönelimini etkileyebildiği bilinmektedir (Acar vd., 2013). Bu çalışma, Türkiye'de afet sonrası sağlık hizmetlerine erişimin ulusal medya tarafından nasıl yansıtıldığına ilişkin literatürdeki boşluğu doldurarak sağlık kurumları yönetimi ve sağlık politikaları alanlarına katkı sunmayı hedeflemektedir. Medyada yer alan anlatıların incelenmesi, afet sonrasında sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliği konusunda hangi sorunların vurgulandığını ve hangi yönlerinin göz ardı edildiğini ortaya koyarak, kriz dönemlerinde sağlık kurumlarının yönetimine ve politika yapımına ışık tutabilir.

1.3. Kuramsal Çerçeve

Bu çalışma, araştırma sorusunu çerçeveleme teorisi aracılığıyla ele almaktadır. Entman'a (1993) göre çerçeveleme, algılanan gerçekliğin bazı yönlerini seçerek öne çıkarmak ve bunları belirli bir sorun tanımı, nedensel yorum, ahlaki değerlendirme ya da çözüm önerisiyle ilişkilendirmek anlamına gelir. Goffman (1974) ise çerçeveleri bireylerin ve kurumların olayları anlamlandırdığı yorumlama şemaları olarak tanımlamıştır. Bu teoriye göre medya, olayları olduğu gibi aktarmaz; hangi bilgilerin öne çıkarılacağını, hangilerinin geri planda bırakılacağını ve olayların hangi bağlamda sunulacağını seçerek gerçekliği belirli bir perspektiften kurar (Entman, 1993). Bu çalışmada çerçeveleme teorisi, ulusal gazetelerin deprem sonrası sağlık hizmetlerine erişimi hangi perspektiften sunduğunu, hangi konuları öne çıkarıp hangilerini geri planda bıraktığını ve sağlık hizmetlerindeki sorunları hangi bağlamda konumlandığını analiz etmek ve yorumlamak amacıyla kullanılmaktadır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada Türkiye’de 6 Şubat 2023 depremleri sonrası sağlık hizmetlerine erişimin ulusal gazeteler tarafından nasıl yansıtıldığı, gazete haberlerinin tematik analizi ile değerlendirilmiştir.

2.1. Örneklem

Araştırma, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerine ilişkin haber söylemini analiz etmek üzere Türkiye’de tirajı en yüksek ulusal gazeteler arasından amaçlı bir örneklem seçilmiştir. Örneklemi oluşturan altı gazete “Hürriyet, Sabah, Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve BirGün” iki temel ölçüt doğrultusunda belirlenmiştir. Birinci ölçüt erişim ve yaygınlıktır. Bu kapsamda SimilarWeb sitesinden yararlanılmıştır (<https://www.similarweb.com/>). SimilarWeb verilerine göre Hürriyet, Sabah, Cumhuriyet, Sözcü, Yeni Şafak ve BirGün gazeteleri, inceleme döneminde Türkiye’de en yüksek çevrimiçi okuyucu kitlesine sahip ulusal yayın organları arasında yer almaktadır. İkinci ölçüt ideolojik çeşitliliktir. Sabah ve Yeni Şafak hükümete yakın bir editoryal çizgiyi, Cumhuriyet ve BirGün muhalif bir duruşu, Hürriyet ve Sözcü ise görece bağımsız bir konumlanmayı temsil etmektedir. Bu doğrultuda oluşturulan örneklem, Türk basınındaki farklı editoryal perspektiflerin afet bağlamında sağlık hizmetlerine erişim haberlerini nasıl çerçevelediğini karşılaştırmalı olarak incelemeye olanak tanımaktadır. Afet sonrasında medyanın ilgisi genellikle ilk birkaç hafta çok yoğun, ardından hızla azalmaktadır (Mach ve ark., 2021; Cohen, Vijaykumar, Wray ve Karamehic-Muratovic, 2008). Analiz edilen haberler 6 Şubat – 8 Mart 2023 tarihleri arasında kapsamaktadır. Bu dönem, depremin hemen ardından başlayan haber döngüsünün ilk ayını içermektedir. Araştırmaya haber metinleri ve başlıkları dahil edilirken, köşe yazısı, editoryal, mülakat, okuyucu mektubu gibi farklı çerçeveli metinler içeriklerin kodlama şemasında ayrı değerlendirilmesi gerekeceğinden analiz dışında tutulmuştur (Mach ve ark., 2021).

3. VERİ

Araştırmada sağlık hizmetlerine erişimle ilgili haber metinleri dijital arşivler üzerinden sistematik bir tarama ile toplanmıştır. Öncelikle her bir seçili gazetenin dijital haber veri tabanında ve çevrimiçi arşivlerinde, deprem ve sağlık hizmetlerine erişim konusunu yansıtan anahtar kelimelerle aramalar yapılmıştır. Arama stratejisinde “Deprem”, “Afet”, “sağlık hizmetleri”, “sağlık hizmetleri erişim”, “sağlık çalışanları”, “sağlık personeli”, “hastane”, “acil servis”, “eczane”, “ilaç”, “ilaç temini”, “tıbbi müdahale” “deprem” ve “ilk yardım”, “UMKE”, “112”, “Sahra hastanesi”, “sağlık ekipleri”, “sağlık yardımı”, “psikolojik destek”, “sağlık sistemi”, “aile sağlık merkezi” ve “tedavi” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Bu anahtar kelimeler hem tekil hem kombinasyonlar halinde gazetelerin çevrimiçi arama motorlarında uygulanmıştır. Belirtilen tarih aralığında anahtar kelimelerle eşleşen tüm haberler ön liste olarak çıkarıldıktan sonra, bu haberler içerik açısından dahil etme ve dışlama kriterleri bakımından incelenmiştir. Dahil etme kriteri olarak, haberin ana konusunun deprem bağlamında sağlık hizmetlerine erişim olması koşulu benimsenmiştir. Bu kapsamda, sadece anahtar kelime içerip konuyu yalnızca yüzeysel değinen veya başka bağlamda kullanan haberler ayıklanmıştır. Literatürde, belirli bir konuyla doğrudan ilgili haberleri ayırt etmek için metin içinde ilgili kelimelerin tekrar sıklığını kontrol etmek gibi yöntemlerin kullanılabileceği belirtilmektedir (Zafri, Afroj, Nafi ve Hasan, 2021). Bu nedenle çalışmada arama sonucu çıkan haberlerde “hastane” gibi kelimelerin sadece bir kere geçip geçmediğine veya haberin ana temasına bakarak konu dışı içerikler elenmiştir. Kalan uygun haberler indirildikten sonra mükerrer kayıt kontrolü yapılmıştır. Sonuç olarak, tarama süreci neticesinde 262 adet

haber metninden oluşan nihai bir veri seti oluşturulmuştur. Tüm haber metinleri .txt formatında içeriye aktarılarak analiz için hazır hale getirilmiştir.

3.1. Verilerin Analizi

Tematik analiz yöntemi, nitel verideki anlam desenlerini yapılandırılmış ancak esnek bir şekilde ortaya çıkarmaya imkân tanıyan bir çerçeve sunmaktadır (Ahmed ve ark., 2025). Braun ve Clarke'ın (2006) belirttiği tematik analiz adımları (veriye aşinalık, kodların oluşturulması, temaların ortaya çıkarılması, temaların gözden geçirilmesi, adlandırılması ve raporlanması) döngüsel bir biçimde takip edilmiştir. Toplanan veriler üzerinde nitel içerik analizi uygulanmıştır. Yöntem olarak, tümevarımsal bir yaklaşımla tematik analiz benimsenmiştir. Bu çerçevede, önceden belirlenmiş kategoriler olmaksızın veri içerisindeki anlam örüntülerini keşfetmeye yönelmiştir. İlk adımda, tüm haber metinleri detaylı şekilde okunarak veriyle derinlemesine aşinalık sağlanmıştır (Braun ve Clarke, 2006). Ardından metinler, satır ve paragraf düzeyinde incelemeye tabi tutularak açık kodlama tekniği ile kodlanmıştır. Her bir anlamlı ifade veya cümle parçası, içeriğini yansıtan bir kod etiketi ile işaretlenmiştir. Bu kodlama tamamen veri odaklı gerçekleştirilmiş, kod listesi veri okundukça türetilmiştir (Elo ve ark., 2014). İkinci aşamada, oluşturulan kodlar karşılaştırılarak benzer içerikli kodlar altında gruplandırılmış ve daha genel temalar ortaya çıkarılmıştır. Bu süreç, klasik eksenel kodlama mantığına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Yani ilişkili kodlar kategoriler halinde bir araya getirilip her kategoriye tanımlayıcı bir ad verilmiştir. Son olarak, bu kategoriler daha üst düzey soyutlama ile ana temalara dönüştürülmüştür. Elde edilen temalar, gazeteler arasındaki haber söyleminin farklılaşmasını yorumlamak amacıyla çerçeveleme teorisi perspektifinden değerlendirilmiştir.

Tematik analizde verinin kodlanması ve yorumlanması sıklıkla birden çok araştırmacının iş birliğiyle yapılsa da tek araştırmacı ile gerçekleştirilen içerik analizi uygulamaları da literatürde yaygındır. Özellikle sosyal bilimlerde, nitel verinin anlamlandırılması sürecinde araştırmacının konuya ilişkin birikimi ve içgörüsü önemli olduğundan, tek araştırmacının derinlemesine analiz yapması kabul edilebilir bir yaklaşım olarak görülmektedir (Keene, 2021). Nitekim birçok saygın nitel araştırmacı, birden fazla kodlayıcı kullanımının zorunlu olmadığını belirtmiş ve bu konuda farklı görüşler ortaya koymuştur. Keene (2021) tek kodlayıcıyla çalışmanın, araştırmacının refleksivite gibi yöntemsel stratejilere ağırlık vermesini sağladığını ve kodlayıcılar arası uyumu zorlamaktansa derinlemesine içgörüyü odaklanmaya imkân tanıdığını vurgulamıştır. Bununla birlikte, tek araştırmacı ile tematik analiz yapılırken geçerlilik ve güvenilirlik kaygılarına yanıt verecek önlemlerin alınması şarttır. Bu araştırmada bir dizi strateji bu amaçla uygulamaya konulmuştur:

Refleksif Not Tutma: Araştırmacı, analiz süresince kendi önyargı ve varsayımlarını izlemek ve bunların kodlama sürecine etkisini dengelemek üzere düzenli olarak refleksif günlük tutmuştur. Bu notlarda, her adımda ne tür kararlar alındığı, hangi noktalarda tereddüt yaşandığı ve araştırmacının kişisel yorumlarının analize olası etkileri değerlendirilmiştir. Refleksivite, nitel araştırmalarda araştırmacı yanlılığını azaltmanın temel yollarından biri olarak görülür ve araştırmacının kendi konumunu sorgulamasını sağlar (Korstjens ve Moser, 2018). Bu çalışmada da refleksif notlar sayesinde araştırmacı, kendi bakış açısının veriyi nasıl şekillendirebileceğini sürekli göz önünde tutmuş ve mümkün olduğunca kendini veri karşısında dışarıda bırakmaya çalışmıştır (Ahmed, 2024).

Tekrar Kodlama (Intrakoder Güvenirlik): Araştırmada verileri ilk kodlamadan belli bir süre sonra yeniden kodlamış ve iki kodlama sonuçlarını karşılaştırmıştır. Bu tekrar kodlama uygulaması, zaman içinde araştırmacının yorumlarında tutarlılık olup olmadığını sına imkânı vermiştir (Tokmak Danışman, 2023). Kodlamalar arası yüksek tutarlılık (%93) elde edilmesi, analiz sürecinin güvenilir olduğunun bir göstergesi kabul edilmiştir. Ayrıca, kodlama yönergelerinde gerek görüldüğünde düzeltmeler yapılarak, ilk kodlama sırasında belirsiz kalan kategorilerin tanımları netleştirilmiştir. Bu sayede, kodlama şeması geri dönülerek gözden geçirilmiş ve kod tanımlarının olabildiğince açık ve yorumdan bağımsız hale getirilmesi sağlanmıştır (Saldaña, 2019).

Şeffaf Kategori Tanımları ve Kodlama Kılavuzu: Araştırmada kullanılan tüm kategoriler ve temalar, ne anlama geldiklerini açıklayan net tanımlarla dokümanite edilmiştir. Kodlama kılavuzunda her kategori için örnek bir haber alıntısı ve bu kategorinin kapsamı belirtilerek, herhangi bir dış gözlemcinin de kodlama kararlarını takip edebilmesi mümkün hale getirilmiştir. Bu şeffaflık, araştırmacının "onaylanabilirlik (confirmability)" ilkesine katkıda bulunmuştur. Zira başka bir araştırmacı aynı veriyale

bu kodlama kılavuzunu kullanarak çalıştığında benzer sonuçlara ulaşabilmelidir (Shenton, 2004). Ayrıca, kategori ve temaların tanımları çalışmanın yöntem bölümünde açıkça sunulmuş okuyucunun değerlendirmesine açılmıştır. Bu sayede, okurlar bulguların dayanağını anlayabilir ve alternatif yorumları kendileri de tartışabilir hale gelmiştir, ki bu da nitel analizde raporlama güvenilirliğini artıran bir uygulamadır (Graneheim ve Lundman, 2004).

Uzman Görüşü ve Akran Değerlendirmesi: Analizin belirli aşamalarında, özellikle tema oluşturma ve yorumlama süreçlerinde, tematik analiz ve afet yönetimi konularında uzman bir akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Bu uzman, geliştirilen kod ve kategorilerin araştırma amacıyla uyumunu bağımsız bir gözle değerlendirmiş, gerekli görülen durumlarda kategori tanımlarının daha tutarlı hale getirilmesi için önerilerde bulunmuştur. Böyle bir akran değerlendirme (nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmak için önerilen stratejilerdendir ve araştırmacının kendi yorumlarına dışarıdan bir kontrol mekanizması sağlar (Shenton 2004). Bu çalışma kapsamında da uzman geribildirim almak, kodlama şemasının sağlamlığını ve temaların geçerliliğini sınıama fırsatı vermiştir.

Kodlama işlemi ve verinin düzenlenmesi sürecinde NVivo (sürüm 12) yazılımı kullanılmıştır.

4. BULGULAR

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında ulusal gazetelerde çıkan toplam 262 haber metni (Hürriyet (47), Sabah (77), Cumhuriyet (45), Sözcü (15), Yeni Şafak (47), Birgün (31)) üzerinde yapılan içerik analizinde, sağlık hizmetlerine erişimle ilgili tekrar eden kavramlar ve temalar tespit edilmiştir. Bu bölümde öncelikle her gazetenin haberlerinde öne çıkan kelime ve kavramların sıklık analizi sunulmakta, ardından tematik analiz ile belirlenen ana temalar tanımlanıp açıklanmıştır.

4.1. Haber İçeriklerinde Öne Çıkan Kavramlar

Deprem sonrası sağlık hizmetlerini ele alan haber metinlerinde bazı kavramların sıklıkla tekrar ettiği görülmüştür. Özellikle “*sahra hastanesi*” kelimesi tüm gazetelerde geçmektedir, bu da haberlerin merkezinde sağlık tesislerinin durumunun yer aldığını göstermektedir. Bunun yanı sıra, ambulans, sahra hastanesi, UMKE gibi acil sağlık hizmetleriyle ilgili terimler pek çok haberde ortak olarak öne çıkmıştır. Ayrıca listede vurgulanan kavramlar, her gazetenin deprem sonrası sağlık hizmetleri konusuna hangi yönlerden yaklaştığına dair ilk ipuçlarını vermektedir. Hürriyet ve Sabah gazetesinde “*ambulans*”, “*UMKE*” ve “*112*” gibi acil sağlık müdahalesi ile ilgili terimler sık geçerken, Birgün ve Cumhuriyet gazetelerinde bu kelimelerin yanı sıra “*hasar*”, “*yetersiz*” veya “*ihmal*” gibi hizmetlerin aksaması ya da eksikliğiyle ilgili ifadeler de yer almaktadır. Aşağıda, her bir gazete özelinde en sık tekrar eden bazı kavramlar ve bunların ilgili metinlerde geçme sayıları listelenmiştir:

Hürriyet: UMKE (44), ambulans (33), ilk yardım (39), hastane (28), sahra hastanesi (25), 112 (20)

Sabah: hastane (46), ambulans (39), psikolojik (27), sahra hastanesi (26), UMKE (15), 112 (15)

Cumhuriyet: AFAD (38), hastane (28), sahra hastanesi (14), ambulans (7), UMKE (6), yetersiz (6), acil (46)

Sözcü: sahra hastanesi (23), AFAD (10), hemşire (9), doktor (6), ambulans (4)

Yeni Şafak: AFAD (75), hastane (34), ambulans (17), sahra hastanesi (17), UMKE (10), psikososyal destek (10)

Birgün: hasar (83), hastane (32), ambulans (20), UMKE (18), sahra hastanesi (16), yetersiz (12)

4.2. Temaların Dağılımı ve İçerik Analizi

Yapılan nitel analiz sonucunda, haber içeriklerinde tekrar eden kavramlar belirli temalar etrafında toplanmıştır. Her bir gazetenin deprem sonrası sağlık hizmetlerine erişim konusunda hangi temalara ne ölçüde vurgu yaptığı, Tablo 1’de özetlenmiştir. Kriz yönetimi ve acil sağlık müdahale teması tüm gazetelerde en yüksek oranda yer bulan tema olup, incelenen haberlerin önemli bir kısmında bu konuların işlendiği görülmektedir. Sağlık hizmetlerinin erişilebilirliği de gazetelerin büyük bölümünde öne çıkan bir diğer ana tema olarak dikkat çekmektedir. Buna karşın, psikososyal destek ile ihmal ve yetersizlik temalarının görece ağırlığı gazeteler arasında belirgin farklılık göstermektedir. Hürriyet, Sabah, Yeni Şafak gazetelerinde psikososyal destek vurgusu %23–32 ile görece yüksekken, Cumhuriyet

ve Sözcü'de bu oran %10'un altındadır. Benzer şekilde ihmal ve yetersizlik temasına Birgün (%32) ve Cumhuriyet (%22) gazeteleri daha fazla yer verirken, Sabah (%6) ve Yeni Şafak (%9) gazetelerinde bu konulara görece daha düşük düzeyde yer verilmiştir. Bu dağılım, gazetelerin afete ilişkin haber gündemlerinde farklı önceliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 1. Gazetelerin deprem sonrası sağlık hizmetleriyle ilgili temalara haberlerinde yer verme oranları (% , toplam haber sayısına göre)

Tema	Hürriyet	Sabah	Cumhuriyet	Sözcü	Yeni Şafak	Birgün
Kriz yönetimi ve acil müdahale	83%	68%	64%	80%	77%	84%
Sağlık hizmetlerine erişim	66%	49%	44%	73%	57%	68%
Sağlık altyapısı ve sahra hastaneleri	32%	27%	27%	53%	49%	48%
Psikososyal destek	32%	26%	7%	7%	23%	23%
Kamu dayanışması	53%	38%	24%	60%	36%	42%
İhmal ve yetersizlik	13%	6%	22%	20%	9%	32%

Not: Bu tabloda değerler, ilgili temaya dair unsurların o gazetenin incelenen haberlerinin yüzde kaçında yer aldığı göstermektedir.

Aşağıda, tematik analizde tespit edilen ana temalar tanımlanmakta ve her temanın haberlerde nasıl ele alındığı açıklanmaktadır:

4.2.1. Kriz Yönetimi ve Acil Müdahale

Bu tema, deprem sonrası dönemde sağlık krizinin yönetimi ve acil sağlık müdahalelerine dair haber unsurlarını içermektedir. Kriz yönetimi boyutunda Sağlık Bakanlığı, AFAD ve Türk Silahlı Kuvvetleri gibi kurumların koordinasyon ve organizasyon çalışmaları, sahra sağlık birimlerinin kurulması ve bölgeye sevki ile ilgili haberler ağırlık kazanmıştır. Acil müdahale boyutunda ise ambulanslar, 112 acil çağrı hattı, Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE), hava ve kara ambulans sevkiyatı, ilk yardım faaliyetleri ön plana çıkmaktadır. Yapılan analiz sonucunda incelenen gazetelerdeki haberlerin %64–84'lük bölümü kriz yönetimi veya acil sağlık müdahalesine yönelik içerik barındırmaktadır.

Kriz yönetimi ve acil müdahale temasındaki haberlerde tüm gazeteler UMKE, AFAD, 112 acil servisi ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bölgedeki faaliyetlerini çerçeveleme biçimleri birbirinden ayırıştırarak haberleştirmiştir. Hürriyet, depremin hemen ardından "4. seviye alarm" ilan edilerek uluslararası yardım talep edildiğini duyurmuş, 121 bin 128 kişilik saha personelinin bölgeye sevk edildiğini ve Güney Kore gibi ülkelerden gelen kurtarma ekiplerini öne çıkararak afetin geniş çaplı bir devlet seferberliğiyle karşılandığını ifade etmiştir. Sabah, devletin "tüm kurumlarıyla" vatandaşın yanında olduğunu vurgulayan çerçeve içinde haberler yapmış; TSK'nın TCG Bayraktar ve TCG Sancaktar gemileriyle yüzer hastane hizmeti sunmasını, AFAD gönüllüsü sağlık personelinin enkaz altından çocuk kurtarma anlarını ve depremin ilk saatlerinden itibaren yürütülen askeri operasyonları, başarının somut göstergesi olarak sunmuştur. Yeni Şafak ise askeri helikopterlerin her 10 dakikada bir personel ve malzeme taşıdığını, MEB'e bağlı arama-kurtarma ekiplerinin kesintisiz çalıştığını aktararak müdahalenin hızını ve kapsamını ön plana çıkarmıştır.

Sözcü, Cumhuriyet ve BirGün ise koordinasyon sorunlarını ve gecikmelerini merkeze alan haberler sunmuştur. Sözcü siyasi iradenin TSK'yı ilk aşamada afet koordinasyonuna dahil etmemesini açıkça eleştirmiş; "Asker çözüm ortağı bile sayılmamış" başlığı koordinasyon eksikliğini simgeleyen bir ifadeye dönüşmüştür. BirGün, deprem bölgesindeki UMKE görevlilerinin "Herkes hazırda ama 'Bekleyin, haber vereceğiz' yanıtlarıyla karşılaştık; plansızlık ölümleri artırdı" sözlerine dayanarak kamu kurumlarının organizasyon zaafiyetlerini ifade etmiştir. Cumhuriyet ise Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın askerlerin geç çıkarıldığı iddialarını reddettiğini aktarırken, aynı haberde bu iddiaları da aktararak eleştirel bir denge kurmuştur. Tüm bu haberler bir arada değerlendirildiğinde, kriz yönetimi temasının Sabah ve Yeni Şafak'ta "devletin başarılı seferberliği", Sözcü ve BirGün'de ise "koordinasyon başarısızlığı" çerçevesinde kurgulandığı saptanmıştır.

4.2.2. Sağlık Hizmetlerine Erişilebilirlik

Bu tema, afetzedelerin tıbbi bakım ve hizmetlere ulaşma imkânlarını ve bununla ilgili engelleri ele almaktadır. Haberlerde sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliği, depremedelerin zamanında sağlık hizmeti

alıp alamadıkları, uzak bölgelere sağlık ekiplerinin ulaşım ulaşamadığı, mobil klinik ve gezici sağlık araçlarının devreye girip girmediği gibi alt konuları içermektedir. Erişim teması farklı gazetelerde farklı çerçevelerde sunulmuştur. Sabah ve Hürriyet, devletin “*her vatandaşa ulaştığı*” yönünde olumlu bir çerçeve çizerken, Cumhuriyet sağlık personelinin “*vatandaşa ulaştığı*” yönünde olumlu bir çerçeve çizmiştir. Sözcü, Yeni Şafak ve Birgün gazeteleri ise bazı bölgelerde sağlık hizmetine ulaşamayan depremzedelere, yardım alamayan yaralılara dair eleştirel haberlere yer vermiştir. Bu yönüyle, erişilebilirlik teması hem başarılı sağlık erişim hikâyeleri hem de mağduriyet ve gecikme anlatıları şekilleri farklı tonlarda işlenmiştir.

Sağlık hizmetlerine erişilebilirlik temasında gazeteler, benzer olayları farklı anlatsal çerçevelerle sunmuştur. Hürriyet, Hatay’ın Kırıkhan ilçesinde bir devlet hastanesinin hasar görmesi sebebiyle hastaların çevre illere sevk edildiğini bildirerek sağlık hizmetlerindeki kesintiye dikkat çekmiştir. Ayrıca 32 Kübalı doktorun Kahramanmaraş’a gönderildiğini haber yaparak uluslararası desteğin önemini vurgulamıştır. Sabah, sağlık görevlilerinin fedakârlıklarını "isimsiz kahramanlar" olarak tanımlayarak sahra koşullarında gerçekleşen doğumları haberleştirmiş, yaralıların askeri uçaklarla hızlı şekilde İstanbul’a sevk edildiğini duyurmuştur. Cumhuriyet, Adana’daki yenidoğan yoğun bakım ünitesinde hemşirelerin deprem sırasında özverili çalışmalarını ve e-Nabız sistemi aracılığıyla kimlik tespiti için devreye sokulan yapay zekâ destekli hizmeti haber yapmıştır. Sözcü, Hatay’da yeni yapılan devlet hastanesinin depremde ağır hasar görmesini ve "mucize bebek" kurtarma hikâyeleri ile sağlık hizmetlerinde yaşanan aksaklıklara ve başarı öykülerine işaret etmiştir. Yeni Şafak, Elbistan Devlet Hastanesi’nin sismik izolatörlü yapısıyla hizmet vermeye devam ettiğini aktarırken, İskenderun Devlet Hastanesi’nin ek binasının yıkılarak ciddi can kaybına neden olduğunu haber yapmıştır. Birgün ise sağlık hizmetlerinin zamanında ulaştırılamamasını eleştirerek, özel hastanelerin ücretli hizmet sunmasına tepki göstermiştir.

4.2.3. Sağlık Altyapısı ve Sahra Hastaneleri

Bu tema, deprem bölgesindeki hastane altyapısının durumu ve geçici sağlık tesislerinin kurulması konularını kapsamaktadır. Haber içeriklerinde, depremlerde yıkılan veya ağır hasar alan hastaneler, bozulan sağlık altyapısı ve bu kayıpları telafi etmek üzere sahra hastaneleri kurulması sıkça yer almıştır. Nitekim geçmiş büyük depremlerde de bazı hastanelerin hizmet veremez hale gelmesi nedeniyle sağlık hizmetlerinin sahra hastanelerine kaydığı bilinmektedir. 6 Şubat 2023 depremlerinde de bölgeye sahra hastanelerinin sevki, çadır hastanelerin ve mobil sağlık ünitelerinin kurulumu gazetelerin odaklandığı konular arasındadır. Yeni Şafak ve Sabah gazeteleri, “*güvenli hastane*” kavramına atıfla, sağlam kalan hastanelerin tam kapasite çalıştırılması ve hızla sahra hastaneleri kurulması çabalarını ön plana çıkarmıştır. Hürriyet de benzer şekilde sahra hastanelerinin açılışı, askeri gemi hastaneleri ve diğer illerden gönderilen mobil hastaneler hakkında haberler yapmıştır. Birgün ve Sözcü ise bölgedeki birçok hastane binasının ihmal nedeniyle yönetmeliklere uygun inşa edilmediğini ya da depreme dayanıksız olduğunu vurgulayan ve dolayısıyla sağlık altyapısının çöküşüne dikkat çeken haberlere yer vermiştir. Bu temaya dair içerik, Sözcü (%53) ve Yeni Şafak (%49) gazetelerinde nispeten yüksek oranda görülürken, Cumhuriyet (%27) ve Sabah (%27) bu konuyu daha az işlemiştir. Genel olarak, altyapı ve sahra hastanesi teması, afet koşullarında sağlık sistemi kapasitesi konusunu gündeme taşıyarak dayanıklı sağlık altyapısının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Sağlık altyapısı ve sahra hastaneleri temasında tüm gazeteler sahra hastanelerini odak noktaları ve çerçeveleme biçimleri birbirinden farklılık gösterecek şekilde haberleştirmiştir. Hürriyet, ABD askerlerinin Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi bahçesinde 100 yataklı, acil servisi ve iki ameliyat odası bulunan sahra hastanesini kurmasını öne çıkarmış; Milli Savunma Bakanı Akar’ın 19 konteyner ve 21 çadırdan oluşan MSB sahra hastanesini ziyaret ettiğini haberleştirmiştir. Sabah, sismik izolatörlü Erzurum Şehir Hastanesi’nin 1248 izolatörü sayesinde depremden etkilenmediğini başlık konusu yaparken, ABD’nin Hatay’daki sahra hastanesini de gündemine almıştır. Yeni Şafak ise Katar’ın seyyar ameliyathaneli sahra hastanesi kurmasını ve sismik izolatörlü Elbistan Devlet Hastanesi’nin hizmetini sürdürmesini başarı haberi olarak sunmuştur.

Sözcü, Cumhuriyet ve BirGün ise altyapı haberlerini ağırlıklı olarak yapısal dayanıklılık ve denetim eksikliği bağlamında ele almıştır. Cumhuriyet, Adana Balcalı Hastanesi’nin taşıyıcı kolonlarında tespit edilen yapısal zafiyet nedeniyle tahliye edilerek güçlendirme sürecine alındığını haberleştirmiş; bu

gelişmeyi depremin mevcut sağlık tesislerinin dayanıklılığını açığa çıkaran bir sınaama olarak sunmuştur. Bunun yanı sıra, İskenderun Devlet Hastanesi'nin yıkılmasına ilişkin olarak daha önce yapı güvenliği uyarıları yapıldığını belgelemiş ve yıkımı denetimsizliğin bir sonucu olarak çerçeveleyerek sağlık altyapısındaki hesap verebilirlik sorununu kamuoyunun gündemine taşımıştır. Sözcü, "Sahra hastanesi nedir, kimler kuruyor?" başlıklı haberiyle afet bölgesinde kurulan geçici sağlık tesislerinin işleyişini kamuoyuna açıklayarak bilgilendirici bir işlev üstlenmiştir. Öte yandan, İskenderun'da hastanenin çökmesi sonucu hemşire eşini kaybeden bir yurttaşın tepkisine yer vererek, sağlık altyapısının çöküşünde sorumluluğu olan yetkililerin hesap vermesi gerektiğine dair toplumsal talebi görünür kılmıştır. BirGün, Hatay'da mobil ameliyathaneleri de kapsayan bir sahra hastanesinin devreye alındığını haberleştirmiş; yıkılan hastanelerin bıraktığı boşlukta bu geçici yapıların sağlık hizmetlerinin sürekliliği açısından hayati önem taşıdığını vurgulamıştır. Ayrıca İskenderun Devlet Hastanesi ek binasının kısa süre önce "depreme dayanıklı" raporu almasına karşın çökmesini gündeme taşıyarak, sağlık yapılarındaki belgelendirme süreçlerindeki zafiyetin ve denetimsizliğin halk sağlığı için ciddi bir tehdit oluşturduğunu ifade etmiştir.

4.2.4. Psikososyal Destek

Depremin yol açtığı psikolojik travmalar ve afetzedelere sunulan ruh sağlığı destek hizmetleri bu temanın odağındadır. Afetlerden sonra psikososyal destek, halk sağlığı açısından ikincil komplikasyonların önlenmesi için hayati önemde görülmektedir. İncelenen haberlerde psikolog ve psikiyatristlerin bölgeye gönderilmesi, travma danışma hatları, rehberlik ve manevi destek çalışmalarının yer aldığı içerikler psikososyal destek teması altında değerlendirilmiştir. Bu tema, farklı gazetelerde en çarpıcı ayrışmanın görüldüğü konulardan biridir. Hürriyet, Sabah ve Yeni Şafak gibi gazeteler, Sağlık Bakanlığı'nın depremzedelere psikolojik destek birimleri kurduğunu, çok sayıda uzman psikolog ile terapi çadırları sağlandığını ve psikososyal mobil ekiplerin sahada çalıştığını sıklıkla haberleştirmiştir. Hürriyet'te psikososyal destek ifadesi ve türevleri diğer gazetelere kıyasla daha sık geçerek (ör. "*psikolojik destek*", "*psikiyatri*" vb. kelimeler ~77 kez) bu alandaki çabalara daha fazla önem atfettiği söylenebilir. Buna karşılık, Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinde psikososyal destek temasına çok sınırlı değinilmiştir (haberlerin %7'si). Bu gazeteler daha çok somut sağlık hizmetleri ve aksayan yönler üzerinde durup, ruh sağlığı konusunu ön planda işlememiştir.

Psikososyal destek temasında gazeteler arasında hem konu seçimi hem de çerçeveleme bakımından belirgin farklılıklar gözlemlenmiştir. Hürriyet, bu temayı en kapsamlı biçimde işleyen gazetedir: "Bedenimizde değil ruhumuzda sızı var", "Deprem sonrası 'hayatta kalma suçluluğu'", "Sürekli sallanıyormuş gibi hissediyorum" ve "Toplumsal bir travma yaşıyoruz" başlıklı haberlerle bireylerin ve toplumun psikolojik deneyimini aktarmış; klinisyenlerin ve psikolojik danışmanların görüşlerine yer vermiştir. Sabah ise psikososyal destek haberlerini kurumsal müdahalenin bir parçası olarak sunmuştur: Erzincan ve Trabzon'da "Afet ve Travma Polikliniği" açıldığını, İstanbul Aile Vakfı'nın 360 psikososyal uzman görevlendirdiğini, Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nin 370 uzmanla çevrimiçi psikolojik ilk yardım hizmeti sunduğunu haberleştirmiştir. Yeni Şafak, Kızılay psikososyal destek ekiplerinin sahada psikolojik ilk yardım verdiğini, MEB'e bağlı 4.000 rehber öğretmen çocuklara destek sağladığını aktarırken deprem sonrası strese bağlı egzama gibi fiziksel belirtileri de aktarmıştır. Cumhuriyet ise psikososyal boyutu daha çok mağdurların perspektifinden ele almıştır: Adana Şehir Hastanesi'ndeki kimliği belirlenemeyen çocukları, 1.000 kayıp çocuk iddiasını, Adıyaman ve Diyarbakır'da depremzedelerin travma dolu tanıklıklarını haberleştirmiştir. BirGün, "Hatay yasla kaplı" haberinde bölgedeki derin keder ve çaresizliği, bir annenin "Nasıl kurtaramadık oğlumu?" feryadını aktararak afetzedelerin psikolojik durumunu kişisel hikâyeler üzerinden yansıtmıştır. Sözcü ise bu temayı en az işleyen gazete olmuş; enkaz altında kurtarılmayı bekleyen depremzedenin yakınlarına veda videosu kaydetmesi gibi bireysel travma anlarına sınırlı yer vermiştir.

4.2.5. Kamu Dayanışması

Bu tema, deprem sonrasında toplumun ve çeşitli kurumların gösterdiği dayanışma, yardımlaşma ve destek seferberliğini kapsamaktadır. Haberlerde kamu dayanışması, halkın depremzedelere yardımı, sivil toplum kuruluşlarının sağlık yardımı organizasyonları, ülke genelinde yürütülen bağış kampanyaları, gönüllü sağlık çalışanlarının bölgeye gidişi, diğer ülkelerden gelen tıbbi yardımlar gibi unsurları içermektedir. Sözcü ve Hürriyet gazetelerinin içeriğinde bu temanın belirgin biçimde yer aldığı

görülmektedir (haberlerin sırasıyla %60'ı ve %53'ü). Özellikle Sözcü, yurdun dört bir yanından gelen gönüllü doktorlar ve vatandaşların dayanışma örneklerine geniş yer vermiş “*millet kenetlendi*”, “*seferberlik ruhu*” gibi ifadeler kullanmıştır. Hürriyet de benzer şekilde çeşitli illerden gönderilen sağlık ekipleri ve ekipman desteğini, özel hastanelerin depremzedelere ücretsiz hizmet sunma kararlarını ve benzeri olumlu dayanışma haberlerini işlemiştir. Yeni Şafak ve Sabah, resmî kurumların (MSB, Kızılay vb.) koordinasyonunda yürütülen büyük ölçekli sağlık yardımlarını ve uluslararası yardımları ön plana çıkararak, dayanışma temasını daha çok devlet-merkezli bir çerçevede ele almıştır. Öte yandan, Cumhuriyet gazetesinde dayanışma örneklerine daha sınırlı yer verilmiş (%24) olup, toplumsal dayanışma haberleri nispeten arka plandadır. Genel olarak kamu dayanışması teması, medya söyleminde toplumsal birlik ve yardım mobilizasyonu anlatılarını yansıtarak, afet sonrası moral ve sosyal destek unsurlarını ortaya koymaktadır.

Kamu dayanışması temasında gazeteler arasında en belirgin ayrışma, dayanışma olgusunun bütünleşik mi yoksa sorunlu mu aktarıldığına ilişkindir. Hürriyet dayanışma haberlerinde bireysel ve sembolik boyutlara ağırlık vermiştir. Hürriyet, Manisa'nın Soma ilçesinden gönüllü maden işçilerinin Hatay/Samandağ bölgesine giderek enkazdan 15 kişiyi sağ kurtardığını haberleştirerek, Türkiye genelinde gelişen halk dayanışmasının afetin hemen ardından hızlı ve etkili bir şekilde organize olduğunu ifade etmiştir. Gazete ayrıca, Türkiye'ye yardım gönderen ülkelerin kapsamlı bir listesini yayımlayarak, başta arama-kurtarma ekipleri olmak üzere birçok ülkenin destek malzemeleriyle afet bölgesine katkı sunduğunu bildirmiştir. Güney Kore'nin 73 yıl önceki Türk yardımını unutmaması ve ABD kurtarma ekibi USA 2'nin geri dönüşünde paylaştığı duygular bu haberlere örnek gösterilebilir. Sabah bu temayı en olumlayıcı biçimde işlemiş; afet sonrasında toplumda gözlemlenen yüksek dayanışma duygusunu ön plana çıkarmış, felaket karşısında bireylerin ve kurumların birleşerek ortak bir hedef doğrultusunda hareket ettiğini belirtmiştir. "Birbirine kenetlenerek yeniden doğan toplum", "Asrın felaketinde Mehmetçik böyle sahadaydı", "İsimsiz kahramanlar 10 doğum gerçekleştirdi" ve "AFAD gönüllüsünden duygulandıran sözler" başlıklı haberlerle toplumsal dayanışmayı milli bir ruh olarak kurgulamıştır. Türkiye Tek Yürek yayınında toplanan 115 milyar liranın üzerindeki bağıışı, Toyota ve Kalyon Holding gibi özel sektör kuruluşlarının katkılarını ve Türk Kızılayı ile İHH gibi STK'ların sahadaki faaliyetlerini başarı haberleri olarak sunmuştur. Yeni Şafak, “Hepsi oradaydı” başlıklı haberinde Kızılay, İHH, AKUT gibi önde gelen sivil toplum kuruluşlarının afet bölgesinde yürüttüğü çalışmaları detaylandırmıştır. “Ben de yardım edeyim” başlıklı bir başka haberinde ise, sıradan bireylerin gönüllü yardım faaliyetlerine nasıl katıldığını, kimilerinin sahaya gittiğini, kimilerinin uzaktan bağışlar yoluyla destek sağladığını anlatmıştır. Sözcü, felaketin hemen ardından ülkenin dört bir yanından gönüllülerin afet bölgesine akın ettiğini, çoğunun resmi bir görev beklemeksizin doğrudan arama-kurtarma çalışmalarına katıldığını belirterek, toplumun olağanüstü dayanışma refleksi gösterdiğini ifade etmiştir. Ancak gönüllülerin büyük bölümünün resmi bir görevlendirme olmaksızın bölgeye gittiğini belirterek organize olmayan dayanışmanın yarattığı kargaşayı da gündeme taşımıştır. Ayrıca, Türkiye genelinde başlatılan yardım kampanyalarına dair detaylara yer vermiş; yerel yönetimlerin, STK'ların ve halkın imece usulüyle topladığı gıda, kıyafet, çadır gibi malzemelerin afet bölgesine ulaştırıldığını bildirmiştir. Cumhuriyet, gönüllülük esasına dayalı sivil arama-kurtarma örgütü olan AKUT'un çalışma yöntemlerini ve nasıl gönüllü olunabileceğini içeren bilgilendirici bir habere yer vererek, bireylerin afet sonrası aktif yurttaş olarak sürece nasıl dahil olabileceğini okuyucularla paylaşmıştır. Gazete ayrıca, futbol antrenörü Volkan Demirel'in gözyaşları içinde yaptığı yardım çağrısına geniş yer vererek, sosyal medya üzerinden gerçekleşen bu çağrının binlerce gönüllüyü Hatay bölgesine yönlendirdiğini aktarmıştır. Birgün gazetesi, Hatay'dan bildirdiği haberlerde halkın ilk andan itibaren yardım için hazır olduğunu, ancak devlet koordinasyonundaki aksaklıklar nedeniyle birçok gönüllünün sahada aktifleşmesinin geciktiğini belirtmiştir. Ayrıca gazete, farklı şehirlerdeki yerel yönetimlerin hızlıca organize olarak yardım konvoyları oluşturduğunu, halkın da bu seferberliğe yüksek katılım gösterdiğini aktarmıştır.

4.2.6. İhmal ve Yetersizlik

Bu tema, deprem sonrasında sağlık hizmetlerinin aksadığı, geciktiği veya yetersiz kaldığı durumlar ile ilgili eleştirel anlatıları içermektedir. İhmal kavramı, gerekli önlemlerin alınmaması ya da kriz yönetiminde yapılan hatalar bağlamında; yetersizlik ise personel, ekipman veya planlama eksikliği nedeniyle sağlık hizmetlerine ulaşamaması anlamında haberlerde dile getirilmiştir. Birgün, incelenen

haberlerinin üçte birinde (%32) açıkça ihmal veya yetersizlik iddialarına değinmiştir. Cumhuriyet de benzer şekilde bazı haberlerinde geciken müdahaleler, eksik koordinasyon ve hastanelerin denetimsizliği gibi konuları işlemiştir. Buna karşılık, Sabah ve Yeni Şafak'ta ihmal/yetersizlik söylemine haberlerin %6-9'unda rastlanmıştır. Bu gazeteler, resmî açıklamalardaki olumlu mesajlara paralel olarak sağlık hizmetlerindeki sorunları münferit ve hızla giderilen problemler olarak sunmuştur.

BirGün bu temayı en kapsamlı biçimde işlemiştir. "İnsanlığın öldüğü özel hastaneler!" haberinde, yoğun bakım hastalarının personelsiz bırakılan özel hastanelerde hayatını kaybettiği belirtilmiştir. Birgün gazetesi, "Hastaneler depreme hazır mı?" başlıklı haberinde, Kahramanmaraş merkezli depremlerde Hatay ve Malatya'da toplam 3 hastanenin yıkıldığı belirtilerek hem binaların yapımı sırasında hem de sonrasında yürütülen denetim eksikliği nedeniyle bu hastane yapılarına yönelik güvenlik standartlarının uygulanmadığına dikkat çekmiştir. Haberde, sağlık kurumlarının afet koşullarında hizmet vermesinin önemi vurgulanmış olup yapısal güvencesizliğin sağlık sisteminin kriz zamanlarındaki etkinliğini ciddi şekilde zayıflattığı ifade edilmiştir. Ayrıca, "Sağlık hâlâ enkaz altında" başlıklı bir başka haberde, depremde özellikle aile sağlığı merkezleri (ASM) ile hastane ve ilçe sağlık yatırımının yetersiz kaldığı, afet sonrası halkın nitelikli sağlık hizmetine erişemediği ve sorunların hâlâ çözülemediği aktarılmıştır. Aynı içerikte ASM'lerin ağır hasar gördüğü, sağlık hizmetlerinde sürekliliğin sağlanamadığı vurgulanarak, sağlık altyapısındaki kriz sonrasında başarısızlıklar eleştirel bir şekilde ele alınmıştır. "Bu felaketi neden yaşadık?" sorusunu başlık olarak kullanarak, inşaat denetimi, imar affi ve yapı ruhsatı süreçlerindeki sistematik aksaklıkları gündeme getirmiştir. Sözcü de benzer bir eleştirel tutum benimsemiştir: 101 milyon TL'ye mal olan Hatay Devlet Hastanesi'nin kullanılamaz hale gelmesini "ihmalin bedeli" olarak çerçevelemiş; "Kurallara uyarmanız binanıza bir şey olmaz" sözünü haberleştirerek sorumluluk sorusunu kamuoyuna açık bırakmıştır. Ayrıca gazete, sağlık meslek örgütlerinin açıklamalarına dayanarak, zamanında ulaşamadığı için enkaz altında hipotermiden ölen afetzedelerin varlığına dikkat çekmiştir.

Cumhuriyet, "Göz göre göre gelmiş" başlığıyla İskenderun Devlet Hastanesi'nin önceden dayanıksız olduğunun bilindiğini ortaya koymuş; deprem vergilerinin akıbetini ve AFAD yöneticilerine ilişkin haberleri gündeme almıştır. 7 Şubat tarihli haberinde, Kahramanmaraş merkezli depremin ardından birçok bölgede yardımların geciktiğini ve sağlık ekiplerinin müdahale için zamanında ulaşamadığını belirtmiştir. 8 Şubat 2023 tarihli haberde, Türk Tabipleri Birliği'nin açıklamalarına yer verilerek, deprem bölgelerinde sağlık hizmetlerinin birçok yerde yetersiz kaldığı, bazı hastanelerin işlevini sürdüremediği ve bu nedenle yaralıların çevre illere sevk edildiği belirtilmiştir. Aynı haberde, sahada mobil sağlık ekiplerinin oluşturulmasında gecikme yaşandığı aktarılmıştır. Hürriyet bu temada belirli olaylara yoğunlaşmıştır: AFAD kıyafetiyle hırsızlık yapan kişilerin yakalanması gibi bireysel suistimallere yer vermiş; koordinasyon eksikliğini ise doğrudan bir yapısal eleştiri olarak değil, bölgedeki kaotik koşulların kaçınılmaz bir sonucu olarak aktarmıştır. Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde meydana gelen ikinci deprem sonrası bir vatandaşın, annesinin cansız bedeniyle enkaz başında saatlerce beklediğini haberleştirmiş ve olay yerinde yardım ekiplerinin gecikmesi nedeniyle bireyin yakınına kaybettikten sonra uzun süre müdahale beklediğini aktarmıştır. Ayrıca "Bedenimizde değil ruhumuzda sızı var" başlıklı haberinde, depremden sağ kurtulan bireylerde derin bir psikolojik çöküntü yaşandığını aktarmış. Yaşanan duygusal travmalar karşısında yeterli psikososyal desteğin sunulamadığını vurgulamıştır. Haberde, toplumun ruh sağlığını korumaya yönelik hizmetlerin afet sonrası ilk aşamalarda organize bir şekilde devreye sokulmadığına dikkat çekilerek, psikososyal sağlık hizmetlerinin planlama ve müdahale düzeyinde yetersiz kaldığına işaret edilmiştir. Sabah'ta bu tema, deprem koşullarının yarattığı güçlükleri anlatan haberler çerçevesinde kalmış; kurumsal ihmal ve yapısal sorumluluk boyutu öne çıkarılmamıştır. Sabah gazetesi, Hatay'da görev yapan sağlık personelinin yaşadığı deneyimleri aktardığı haberinde, paramedik Rabia Nur Kızılkaya'nın deprem anında ailesine ulaşamadığını, ambulanslarla müdahale eden ekiplerin uzun süre geciktiğini ve bölgeye yardımın ancak saatler sonra ulaştığını ifade ettiğini aktarmıştır. Bir diğer haber ise, Gaziantep'in İslâhiye ilçesinde görev yapan bir sağlık personelinin yaşadıklarını aktardığı haberinde, deprem sonrası ilk anda yeterli yardımın ulaşmadığını ve bölgedeki müdahale imkânlarının oldukça kısıtlı olduğu şeklindedir. Yeni Şafak ise bu temada kamuoyunda dile getirilen olumsuz iddialara karşı yetkili açıklamaları aktaran bir tutum izlemiş; sorumluluk atıflarını reddetmeye yönelik bir çerçeve kurmuştur.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Deprem dönemlerinde en temel ihtiyaçlardan biri, erişilebilir ve etkili sağlık hizmetlerinin sunulmasıdır. Bunun için, afet anında sağlık hizmetlerinin devamlılığını sağlayabilecek gelecek planlarının hazırlanması ve uygulanması hayati öneme sahiptir. Etkili planların tasarlanabilmesi için geçmiş deprem tecrübeleri önemli bir bilgi kaynağıdır (Şensin ve Gökmenoğlu, 2024). Hem olumlu hem olumsuz deneyimler daha başarılı planların geliştirilmesini sağlayacaktır. Bu bağlamda, gazeteler gibi güncel ve kapsamlı haber kaynakları, deprem sürecindeki sağlık hizmetlerine dair önemli veriler sunarak planlama ve müdahalelere ışık tutmaktadır. Sağlık haberlerinin sağlık politikalarını doğrudan etkilemektedir (Doğruel ve Yüksel 2021; Huang, El Tayeby, Zolnoori ve Yao, 2018). Depreme ilişkin sağlık haberleri de ilerleyen dönemlerdeki afet yönetimi politikalarının ve sağlık hizmeti sunum stratejilerinin potansiyel belirleyicileridir. Bu kapsamda, araştırmada Türkiye’de 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında ulusal gazetelerde çıkan sağlık hizmetleri erişimiyle ilgili haberler tematik analizle değerlendirilmiştir. Haberler kriz yönetimi ve acil sağlık müdahalesi, sağlık hizmetlerine erişilebilirlik, sağlık altyapısı ve sahra hastaneleri, psikososyal destek, kamu dayanışması ile ihmal ve yetersizlik temalarında incelenmiştir.

Kriz yönetimi ve acil müdahale teması, incelenen tüm gazetelerde en yüksek oranda yer bulan tema olmuştur. Ancak uzun vadeli sağlık sistemi hazırlığı ve yapısal önlemler habercilik gündeminde ikincil kalmıştır. Bu sonuç, afet haberciliği literatürüyle uyumludur. Barnes ve arkadaşları (2008), dört büyük ABD gazetesinde Katrina haberlerini inceleyen çalışmalarında, haberlerin büyük çoğunluğunun müdahale ve iyileşme fazını işlediğini; hazırlık ve zarar azaltma konularının ise ikincil planda kaldığını ortaya koymuştur. Houston, Pfefferbaum ve Rosenholtz (2012) on yıllık ABD afet haberlerini inceledikleri çalışmalarında kriz anının anlık aktarımının hâkim çerçeve olduğunu ve uzun vadeli iyileşme konularının habercilik gündeminde yeterince yer bulamadığını göstermiştir. 6 Şubat 2023 depremlerinde sağlık krizinin yönetiminde Sağlık Bakanlığı, AFAD ve Türk Silahlı Kuvvetleri gibi kurumların koordinasyon ve organizasyon çalışmaları ile ilgili gazete haberleri ağırlık kazanmıştır. Bu aktörlerin gündeme gelmesi, merkezi yönetimin rolünü ve kamu kurumlarının depremdaki varlığını görünür kılmıştır. Olası İstanbul depremi için de benzer kamu kurumlarının iş birliğiyle bir eylem planı hazırlanmıştır (AFAD, 2021). Bu aktörlerin gündeme gelmesi, merkezi yönetimin rolünü ve kamu kurumlarının depremdaki varlığını daha görünür kılmıştır. Bununla birlikte, kriz yönetimi temasının çerçevelenme biçimi gazeteler arasında belirgin şekilde ayrılmıştır. Hürriyet, Sabah ve Yeni Şafak, devletin başarılı seferberliğini ön plana çıkarırken, Cumhuriyet, Sözcü ve BirGün koordinasyonun başarısızlıklarını merkeze alan haberler sunmuştur. Barnes ve arkadaşları (2008) Katrina haberciliğinde tespit ettikleri bulguyla örtüşmektedir. Çalışma, ulusal ve yerel gazetelerin aynı olayı farklı sorumluluk çerçeveleri içinde sunmasının ve bu durumun kamuoyunun kurumsal performansla ilişkin algısını doğrudan şekillendirebilmesinin altını çizmektedir.

Başarılı planlar için önemli bir bilgi kaynağı da mevcut hizmet sunumunun incelenmesidir. 6 Şubat depremlerinde acil sağlık müdahalesine yönelik olarak ambulanslar ve hasta sevkıyatı, 112 acil çağrı hattı, UMKE ve çeşitli ilk yardım faaliyetleri haberlerine yoğunluk verilmiştir. Resmi kayıtlara göre deprem bölgesine 1.253 kara ambulansı, 14 hava ambulansı ve 245 UMKE aracı sevk edilmiş; UMKE ve 112 acil sağlık hizmetlerinden toplam 12.749 personel görevlendirilmiştir. Hava araçlarıyla 2.496, ambulans ve diğer araçlarla 48.758, deniz araçlarıyla 327 olmak üzere toplam 51.581 yaralının sevk yapılmıştır. Deprem bölgesinde sağlık hizmeti sunumunda 26.353 sağlık personeli görevlendirilmiştir. Ayrıca, 35 ulusal, 19 yabancı kaynaklı sahra hastanesinin faaliyet gösterdiği raporlanmıştır. Türk Eczacılar Birliği 26 sahra hastanesi kurmuştur. 114 acil müdahale ünitesi faaliyet göstermiştir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Gazetelerde de acil sağlık hizmeti sunumuyla ilgili sahra sağlık birimlerinin kurulması ve bölgeye sevkiyle ilgili haberler ağırlık kazanmıştır. Sahra hastanelerinin kurulması gibi afet bölgesinde sağlık hizmetlerinin yeniden organizasyonuna ilişkin haberler, afet sonrası sağlık sisteminin sürekliliğini sağlama çabalarını yansıtmaları bakımından önem taşımaktadır. Sahra hastaneleri, birçok doğal afette sağlık hizmeti sunumunda etkin rol oynamış; bu uygulamanın günümüze kadar gelişmesinde geçmişteki olumlu deneyimler belirleyici olmuştur. Öte yandan, olumsuz deneyimlerden çıkarılan derslerle mevcut eksiklikler giderilerek daha işlevsel sistemler geliştirilmiştir. Afet planlarında sahra hastaneleri ve benzeri geçici sağlık kuruluşlarının yer alması, geçmiş deneyimlere dayalı stratejik bir tercih haline

gelmiştir. Bu hastanelerin gazetelerdeki temsili, yalnızca müdahalelerin kayıt altına alınmasını değil, aynı zamanda kamuoyu algısını ve uzun vadeli sağlık politikalarını etkilemeyi de sağlamaktadır.

Doğal afetlerde sağlık hizmeti sunumunda problem yaşanması kaçınılmaz olan alanlardan biri, afetin boyutuna bağlı olarak ortaya çıkabilecek erişilebilirlik sorunudur. Her ne kadar müdahale stratejileri derhal uygulamaya geçirilse de, erişimin mümkün olmadığı yerler olabilir. Özellikle altyapının zayıf olduğu kırsal ve hizmetlerin yetersiz olduğu bölgelerde sağlık hizmetlerinin sürekliliği önemli ölçüde kesintiye uğrayabilir (Horton, 2020). Önceki depremlerde, sağlık hizmetlerine bir anda aşırı yüklenilmesinin ihtiyaçların yeterince karşılanmamasıyla sonuçlandığı tecrübe edilmiştir. 6 Şubat depremlerinin ardından da öncelikli sağlık sorunları arasında etkilenen nüfus gruplarının temel sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması yer almıştır (Furtak-Niczyporuk, 2024). Bu çalışmada, gazetelerde de dikkatle ele alınan başlıca konulardan biri olmuştur. Sağlık hizmetlerine erişilebilirlik teması hem başarılı müdahale örneklerini hem de aksaklıkları farklı tonlarda işleyen bir yapı sergilemiştir. Hürriyet ve Sabah erişilebilirliği yönetilebilir bir süreç olarak sunarken, Sözcü ve BirGün erişim sorunlarını sistemik bir yetersizliğin yansıması olarak kurgulamıştır. Yeni Şafak ve Cumhuriyet ise hem başarılı erişim örneklerini hem de aksaklıkları bir arada işleyen karma bir yapı sergilemişlerdir. Cohen vd. (2008) çalışması ise Katrina sonrası gazete haberlerinin sağlık hizmetlerine erişim konusunu yalnızca küçük bir oranda ele aldığı ve bu konunun genel haber gündeminde büyük ölçüde görünmez kaldığını ortaya koymuştur. Ali ve Gill'in (2022) Kasırga Harvey haberlerini karşılaştırdıkları çalışmalarında aynı olayın farklı gazetelerde biri kırılabilirlik ve insani ilgiyi, diğeri ekonomik sonuçları öne çıkaracak biçimde çerçvelendiğini göstermiştir. Bu kapsamda hem sağlık hizmetlerine zamanında ulaşabilen bireylerin deneyimleri hem de yaşanan gecikmeler ve hizmet yetersizliklerinden kaynaklanan mağduriyetler farklı ton ve anlatım biçimleriyle haberleştirilmiştir. Haberlerdeki iyi uygulamalar gelecek planlarına örnek olacak, süreçteki aksaklıklar da mevcut planların zayıf yönlerini ve iyileştirilmesi gereken yönlerini ortaya koyacaktır.

Depremler, doğrudan sağlık altyapısını etkilemektedir. 6 Şubat depremlerinde de çok sayıda hastane ciddi hasar görmüş veya tamamen yıkılmıştır. Bu da nüfusun acil ihtiyaçlarını karşılamak için geçici tıbbi merkezlerin ve sahra hastanelerinin kurulmasını gerektirmiştir. Ayrıca, ulaşım yollarında meydana gelen tahribat da süreci olumsuz etkilemiştir (Gürü, Zaman ve Karamercan, 2023; Tapia-Hernández ve Geneş, 2024). Bu çalışmada sağlık altyapısı ve sahra hastaneleri teması, afet koşullarında sağlık sistemi kapasitesini gündeme taşıması bakımından önemli bir yer tutmuştur. Devès vd. (2019), deprem haberciliğinde yıkım ve anlık müdahalenin yapısal önlemler ile uzun vadeli iyileşmenin önüne geçtiğini ortaya koymuştur. Bu çalışmada da sahra hastanelerinin kurulması ve uluslararası destek ön plana çıkarılırken, hastane güçlendirme programları, yapı denetimi ve afete hazırlık gibi konular haber gündemine girememiştir. Sine Nazlı ve Soylu (2023), 6 Şubat depreminde Türk medyasının haber gündemini inceledikleri çalışmalarında haberlerin ağırlıklı olarak yıkımın anlık boyutlarına odaklandığını saptamış olup, bu bulgu mevcut çalışmayla tutarlılık göstermektedir. Bununla birlikte, altyapı temasının çerçvelenme biçimi gazeteler arasında ayrılmıştır. Sabah ve Yeni Şafak güvenli hastane yaklaşımını ve sahra hastanelerinin hızla kurulmasını başarı haberleri olarak sunarken, Sözcü, Cumhuriyet ve BirGün altyapı haberlerini ağırlıklı olarak yapısal dayanıklılık ve denetim eksikliği bağlamında ele almıştır. Tema incelendiğinde depremde yıkılan veya ağır hasar gören hastanelere dikkat çekilerek, sistemdeki kayıpları telafi etmek üzere sahra hastanelerinin, çadır hastanelerinin, askeri gemi hastanelerinin ve mobil sağlık ünitelerinin kurulması sıkça yer almıştır. Basında yer alan haberlerde, sağlık altyapısında meydana gelen hasarların, yapıların depreme karşı dayanıklılık düzeyinin yetersizliğinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Bu yetersizliğin ise, söz konusu binaların yürürlükteki inşaat ve deprem yönetmeliklerine uygun biçimde inşa edilmemesiyle doğrudan ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Öte yandan, sağlık hizmetlerindeki aksaklıklara yönelik haberlerde ihmal, yetersizlik ve geciken müdahalelere de sıklıkla yer verilmiştir. Özellikle sağlık sisteminin kriz anlarındaki etkin koordinasyon eksikliği, hastane işleyişindeki aksamalar ve altyapı denetimlerinin yetersizliği gibi unsurlar ön plana çıkarılmıştır. Bazı haberlerde ise söz konusu sorunlara ilişkin resmî kurumlar tarafından yapılan açıklamalara yer verilerek, kamu yönetiminin çözüm odaklı yaklaşımı yansıtılmaya çalışılmıştır. Tüm bu unsurlar bir arada değerlendirildiğinde, afet sonrası sağlık hizmetlerinin altyapı dayanıklılığı ve kurumsal hazırlık düzeyi açısından da çok boyutlu olarak ele alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Gazetelerde, afetlere karşı dayanıklı sağlık altyapısının önemi vurgulanarak, “güvenli

hastane” yaklaşımı kapsamında sağlam kalan hastanelerin tam kapasite çalıştırılması ve sahra hastanelerinin hızla kurulması öne çıkarılmıştır.

Depremler, fiziki travmalara dayanan kısa vadeli etkiler yanı sıra uzun vadede psikolojik travmalara yol açmaktadır. Afetlerden sonra psikososyal destek, halk sağlığı açısından ikincil komplikasyonların önlenmesi için hayati önemdedir. 6 Şubat depremlerinin ardından, yaşanan travmanın genel refahı önemli ölçüde etkileyebileceğinden, ruh sağlığı hizmetleri ve psikososyal desteğe olan ihtiyaç kabul edilmiştir (Furtak-Niczyporuk, 2024; Soqia ve ark., 2023; Hou ve ark., 2024). Bu doğrultuda afet dönemlerinde afetzedelere psikososyal destek sağlanmaktadır. Psikososyal destekle ilgili haberlerde, Sağlık Bakanlığı’nca kurulan psikolojik destek birimlerine, uzman psikologlarla sağlanan terapi çadırlarına ve psikososyal mobil ekiplerine yer verilmiştir. Afet illerinde 116 psikososyal destek ekibinde toplam 202 personel görev yapmıştır. Deprem sonrası sivil toplum örgütleri hızla harekete geçerek arama kurtarma başta olmak üzere çeşitli yardım faaliyetleri yürütmüş, gönüllüler de anlık ihtiyaçlara hızlı çözümler üreterek afetzedelerin pek çok ihtiyacını karşılamıştır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023). Çalışmada gazetelerin bu konuya haberlerinde yer verme boyutları farklılaşmıştır. Hürriyet ve Sabah bu temayı en kapsamlı biçimde işleyen gazeteler olmuştur. Yeni Şafak ve BirGün ise temayı sınırlı ama kendine özgü bir çerçevede ele almıştır: Yeni Şafak kurumsal müdahaleyi, BirGün ise bireysel travma deneyimlerini ön plana çıkarmıştır. Cumhuriyet ve Sözcü’de bu temaya çok sınırlı yer verilmiştir. Bu çalışmada psikososyal destek temasında gazeteler arasında belirgin farklılaşmanın tespit edilmesi, Kuttschreuter vd.’nin (2011) bulgusuyla örtüşmektedir. Söz konusu çalışma, belirli temaların medya organına göre sistematik ağırlık farklılıkları sergilediğini göstermiştir. Erdoğan ve Kaya (2023), 6 Şubat haberleri üzerindeki analizlerinde de farklı gazetelerin aynı olayı birbirinden ayırışan tematik vurgularla sunduğunu belirtmektedir. Neticede gerek fiziksel gerekse psikososyal destek ihtiyacına yönelik haberlerin resmi rakamları yansıttığı, öte yandan, uygulamadaki aksaklıklara da yer verdiği görülmektedir. Haberler, depremde sağlık hizmeti sunumunda olumlu ve olumsuz tecrübeleri ortaya koyarak gelecek planlarda dikkat edilmesi gereken noktaların neler olduğunu ortaya koymaktadır.

Kamu dayanışması teması, haberlerde toplumsal birlik ve yardım mobilizasyonu anlatılarını yansıtarak afet sonrası sosyal destek boyutunu görünür kılmıştır. Birçok gazetede “*millet kenetlendi*”, “*seferberlik ruhu*” gibi ifadelerle halkın depremedelere yönelik yardımları, sivil toplum kuruluşlarının sağlık hizmeti organizasyonları, ülke genelinde yürütülen bağış kampanyaları, gönüllü sağlık çalışanlarının afet bölgesine sevkî, özel hastanelerin sunduğu ücretsiz hizmetler, diğer ülkelerden gelen tıbbî yardımlar ile resmî kurumların koordinasyonunda yürütülen büyük ölçekli sağlık destekleri konulu haberlere yer verilmiştir. Sözcü ve Hürriyet bu temayı en yüksek oranda işleyen gazeteler olurken, Sabah ve Yeni Şafak dayanışmayı milli bir ruh olarak kurgulamış; sivil toplum ve devlet kurumlarının koordineli müdahalesini ön plana çıkarmıştır. Cumhuriyet bilgilendirici ve duygusal bir çerçeve benimserken, BirGün dayanışma anlatısını devlet koordinasyonundaki aksaklıklarla dengelemiştir. Bohensky ve Leitch’in (2014) Brisbane sel haberlerinde medyanın topluluk ruhunu pekiştirirken yapısal sorunları geri plana ittiğini gösterdiği bulgusu, mevcut çalışmada da kısmen gözlemlenmektedir. Nitekim dayanışmayı ön plana çıkaran gazetelerin koordinasyon sorunlarına ve uzun vadeli iyileşme meselelerine daha az yer verdiği belirlenmiştir. Türkiye, afetlerde dayanışmanın yoğun olarak gerçekleştiği ülkelerdendir. Hatta bazı afetlerde, toplum yardımının boyutu ihtiyaç seviyesini aşmıştır. Ancak, toplumsal yardımların organizasyonunda aksaklıklar meydana gelebilmektedir. Gelecek deprem planlarında toplumsal yardımın yönlendirilmesi ve gönüllülerle iletişim ağının geliştirilmesi önemli bir gerekliliktir (Rawat ve ark., 2023). Sistematik bir inceleme, iletişim kanallarının kurulmasının afet durumlarında sağlık hizmetlerinin müdahalesini önemli ölçüde geliştirdiğini vurgulamıştır (Sohrabzadeh ve ark., 2021). Her ne kadar AFAD gönüllülüğü gibi organize destek uygulamaları olsa da afet döneminde oluşan toplumsal yardımın boyutu mevcut gönüllülük programlarından daha yüksek gerçekleşmektedir. Bu açıdan yardımların yönlendirilmesinin ve iletişim kanallarının geliştirilmesinin kaynakların daha etkin kullanılmasına ve sağlık krizlerinin daha etkin yönetilmesine faydası olacaktır.

İhmal ve yetersizlik teması, gazetelerin eleştirel tutumlarını en belirgin biçimde ortaya koyduğu alan olmuştur. BirGün incelenen haberlerinin üçte birinde (%32) ihmal veya yetersizlik iddialarına değinirken, Cumhuriyet (%22) ve Sözcü (%20) benzer bir eleştirel çizgi izlemiştir. Sabah (%6) ve Yeni Şafak (%9) ise bu temaya çok daha sınırlı yer vermiştir. Hürriyet (%13) ise yapısal bir eleştiri sunmak

yerine ihmal olgusunu bireysel vakalar ve münferit suistimaller üzerinden aktarmıştır. Bu örüntü, sağlık sisteminin koordinasyon eksikliği, hastane işleyişindeki aksamalar ve altyapı denetimlerinin yetersizliği gibi unsurların muhalif gazetelerde yapısal bir sorun olarak çerçeveslendiğini, hükümete yakın gazetelerde ise münferit ve hızla giderilen problemler olarak sunulduğunu ortaya koymaktadır. Tierney, Bevc ve Kuligowski'nin (2006) afet haberciliğinde sorumluluk atıflarının medyanın ideolojik konumuyla doğrudan ilişkili olduğu bulgusu, bu çalışmada da güçlü biçimde kendini göstermektedir. Barnes ve arkadaşları (2008) Katrina haberciliğinde benzer bir ayrışmayı yerel ve ulusal gazeteler arasında tespit etmiş olup, mevcut çalışmada bu ayrışmanın ideolojik konumlanma ekseninde şekillendiği görülmektedir.

Bu çalışmanın bulguları bütün olarak değerlendirildiğinde, Türkiye'de 6 Şubat 2023 depremine ilişkin sağlık haberlerinin uluslararası afet haberciliği literatüründeki temel örüntülerle hem örtüştüğü hem de bağlamına özgü nitelikler taşıdığı görülmektedir. Deprem dönemindeki gazete haberlerinin konuyu ele alış biçimleri ve yayın hacimleri farklılaşmakla birlikte, gazetelerde tüm temalara yönelik haberlere yer verildiği tespit edilmiştir. Bu farklılıklar, bir noktada olayların tüm yönlerinin ele alınması açısından avantajlıdır. Öte yandan, gazeteciliğin, objektiflik ilkesine bağlı kalarak kamuyu bilgilendirme ve gerçekleri yansıtırma sorumluluğu doğrultusunda yayın yapması beklenir (Sine Nazlı ve Soylu, 2023). Bu noktada afet gazeteciliğinin geliştirilmesinin özellikle önemli olduğu açıktır. Sağlık haberlerinin, objektifliği ve doğruluğu, hayati öneme sahiptir çünkü toplumun sağlık statüsünü iki yönlü etkileme potansiyeli vardır. Gazete haberleri, afet döneminde sunulan sağlık hizmetlerinin hem aksayan yönlerini hem de başarılı uygulamalarını ortaya koymakta; böylece gelecekteki afet yönetimi ve hizmet planlamalarına yönelik politika geliştirme süreçlerine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu çalışma kapsamında, afet dönemlerindeki hizmet sunumuna ilişkin gazetelerde yer alan haberlerin sistematik bir incelemesi gerçekleştirilmiştir. Böylece bu tür analizlerin sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik değerlendirmelerde kritik bir araç olduğu ortaya konmuştur. Araştırmacılara farklı medya araçlarında geçen sağlık haberlerinin incelenmesini konu alan çalışmalar yapması önerilmektedir.

Sonuç olarak, deprem sonrasında sağlık hizmetlerine erişimin medya temsili konusunda gazeteler arasında belirgin farklılıklar olduğu açıktır. Tüm gazeteler, depremin büyüklüğü ve yarattığı acil ihtiyaçlar nedeniyle, kriz yönetimi ve acil sağlık müdahaleleri konusuna geniş yer ayırmıştır. Bu ortak payda, afete verilen sağlık yanıtının haber değerinin her kesimde yüksek olduğunu gösterir. Öte yandan, bu temalar arasındaki farklılaşmalar, gazetelerin hangi sağlık konularını ön plana çıkardığı ve hangilerini görece geri planda bıraktığı bakımından birbirinden ayrıştığını ortaya koymaktadır. Literatürde de belirtildiği üzere, basın ön plana çıkardığı konuların halkın sağlık sistemine bakışı ve sağlık politikalarının şekillenmesi üzerinde etkili olduğu bilinmektedir (Acar vd., 2013). Bu doğrultuda afet dönemlerinde sağlık hizmetlerine ilişkin medya içeriklerini analiz eden çalışmalardan elde edilen bulguların, politika yapımcılar tarafından afet yönetimi ve sağlık politikalarının geliştirilmesinde dikkate alınması faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acar, Y. A., Çevik, E., Uyguner, C., & Çınar, O. (2013). Türkiye'de basın gözüyle "acil servis": Ulusal gazetelerdeki acil servis haberlerinin içerik analizi. *Turkish Journal of Emergency Medicine*, 13(4), 52–72.
- AFAD. (2021). Olası İstanbul depremi için büyük hazırlık. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. <https://www.afad.gov.tr/olasi-istanbul-depremi-icin-buyuk-hazirlik-merkezicerik>
- AFAD. (2023). 06 Şubat 2023 Pazarcık–Elbistan Kahramanmaraş (Mw: 7.7 – Mw: 7.6) depremleri raporu. Deprem ve Risk Azaltma Genel Müdürlüğü, Deprem Dairesi Başkanlığı. <https://deprem.afad.gov.tr/earthquake-reports>
- Ahmed, S. K. (2024). The pillars of trustworthiness in qualitative research. *Journal of Medicine, Surgery, and Public Health*, 2, 100051. <https://doi.org/10.1016/j.gmedi.2024.100051>
- Ahmed, S. K., Mohammed, R. A., Nashwan, A. J., Ibrahim, R. H., Abdalla, A. Q., Ameen, B. M. M., & Khahir, R. M. (2025). Using thematic analysis in qualitative research. *Journal of Medicine, Surgery, and Public Health*, 6, 100198.

- Akgül Koç, S. (2024). Afet İletişim Ekolojisi Penceresinden Afet Gazeteciliği: 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1-Deprem Özel Sayısı-), 485-514. <https://doi.org/10.54688/ayd.1398134>
- Ali, S. A., & Gill, D. A. (2022). Media framing and agenda setting (tone) in news coverage of Hurricane Harvey: a content analysis of the New York Times, Wall Street Journal, and Houston Chronicle from 2017 to 2018. *Weather, Climate, and Society*, 14(2), 637-649. <https://doi.org/10.1175/WCAS-D-21-0009.1>
- Altıntaş, M. (2024). Afetler ve medya: Kahramanmaraş depremi örneği. *İletişim Çalışmaları Perspektifinden Medya Kültür ve Dijitalleşme*, 89.
- Aydın, B. O., & Duğan, Ö. (2023). Kriz sonrası bilgi yayılımı ve sosyal medya kullanım özellikleri: Batı Karadeniz sel felaketi ağına dair bir analiz. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 64, 37-69. <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2023-1063182>
- Babaoğlu, C., & Duman, H. (2025). Social media use during disaster: Opportunities and risks. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 7(1), 25–35. <https://doi.org/10.46464/tdad.1538677>
- Barnes, M. D., Hanson, C. L., Novilla, L. M., Meacham, A. T., McIntyre, E., & Erickson, B. C. (2008). Analysis of media agenda setting during and after Hurricane Katrina: Implications for emergency preparedness, disaster response, and disaster policy. *American journal of public health*, 98(4), 604-610. <https://doi.org/10.2105/AJPH.2007.11223>
- Bohensky, E. L., & Leitch, A. M. (2014). Framing the flood: a media analysis of themes of resilience in the 2011 Brisbane flood. *Regional Environmental Change*, 14(2), 475-488. <https://doi.org/10.1007/s10113-013-0438-2>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in qualitative research. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
- Budak, E. (2023). Türk medyasının depremle imtihanı: Kahramanmaraş depremini afet haberciliği üzerinden değerlendirmek. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1087-1113. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1287043>
- Canatan, H. (2020). Afetlerde sürdürülebilir sağlık hizmetleri için güvenli hastane kavramının önemi üzerine bir araştırma. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 7(1), 55–60.
- Cohen, E. L., Vijaykumar, S., Wray, R., & Karamehic-Muratovic, A. (2008). The minimization of public health risks in newspapers after Hurricane Katrina. *Communication Research Reports*, 25(4), 266–281.
- Demir, M. (2023). 06 Şubat Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrasında Sosyal Medya Kullanımının Yansımaları. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 5(2), 248-269. <https://doi.org/10.46464/tdad.1334129>
- Devès, M. H., Le Texier, M., Pécout, H., & Grasland, C. (2019). Seismic risk: the biases of earthquake media coverage. *Geoscience Communication*, 2(2), 125-141. <https://doi.org/10.5194/gc-2-125-2019>
- Dierks, Z. (2024). Number of earthquakes in Turkey 1990–2024. Statista. <https://www.statista.com/statistics/1309531/turkey-number-of-earthquakes/>
- Doğruel, H., & Yüksel, E. (2021). Türkiye'nin ilk sağlık konulu gazetesi: Medimagazin. İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6(1), 444–464. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.889908>
- Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utraiainen, K., & Kyngäs, H. (2014). Qualitative content analysis: A focus on trustworthiness. *SAGE Open*, 4(1), 2158244014522633. <https://doi.org/10.1177/2158244014522633>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Towards clarification of a fractured paradigm. *McQuail's reader in mass communication theory*, 390, 397.

- Erdem, B. N., & Kaynar, A. (2022). "Sesimizi Duyan Var mı?" İzmir Depremi Konulu Televizyon Haberlerinde Çocukların Temsili. Selçuk İletişim, 15(2), 737-766. <https://doi.org/10.18094/josc.1113783>
- Erdoğan, M., & Kaya, S. (2023). Haberde söylem farklılıkları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri haberleri üzerine bir analiz. Afet ve Risk Dergisi, 6(3), 1074–1096.
- Furtak-Niczyporuk, M. (2024). Organisation of the Turkish healthcare system. Polish Journal of Public Health, 134, 100–103. <https://doi.org/10.12923/2083-4829/2024-0022>
- Goffman, E. (1974). Frame analysis: An essay on the organization of experience. Harvard University Press.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: Concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. Nurse Education Today, 24(2), 105–112. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2003.10.001>
- Gürü, S., Zaman, S., & Karamercan, M. (2023). Emergency response and clinical insights from a non-epicenter hospital during the 2023 Turkey–Syria earthquake: A retrospective analysis. Medical Science Monitor, 29. <https://doi.org/10.12659/msm.941226>
- Horton, A., Silwal, R., & Simkhada, P. (2020). A survey study on the role of female community health volunteers (FCHVs) in Nepal, during and following the 2015 earthquakes. International Journal of Disaster Risk Reduction, 48, 101583. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2020.101583>
- Hou, W., Tao, T., Li, J., Wong, E., Saral, A., Liu, H., Galea, S. (2024). Sociopolitical factors and mental health following the Turkey–Syria earthquake. JAMA Network Open, 7(5), e2411413. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2024.11413>
- Houston, J. B., Pfefferbaum, B., & Rosenholtz, C. E. (2012). Disaster news: Framing and frame changing in coverage of major US natural disasters, 2000–2010. Journalism & Mass Communication Quarterly, 89(4), 606–623. <https://doi.org/10.1177/1077699012456022>
- Houston, J. B., Schraedley, M. K., Worley, M. E., Reed, K., & Saidi, J. (2019). Disaster journalism: fostering citizen and community disaster mitigation, preparedness, response, recovery, and resilience across the disaster cycle. Disasters, 43(3), 591–611. <https://doi.org/10.1111/disa.12352>
- Huang, M., ElTayeby, O., Zolnoori, M., & Yao, L. (2018). Public opinions toward diseases: Infodemiological study on news media data. Journal of Medical Internet Research, 20(5), e10047. <https://doi.org/10.2196/10047>
- Kayıhan, B. (2024). Disaster journalism through a political economy framework: An analysis of the Turkish press coverage of the 2023 Kahramanmaraş earthquakes. Sociology Lens, 37(3), 348–370. <https://doi.org/10.1111/johs.12462>
- Keene, D. (2021). Spotlight on qualitative methods: Do I need multiple coders? Interdisciplinary Association for Population Health Science. <https://iaphs.org/demystifying-the-second-coder/>
- Kılıçarslan, A., Özhan Caparlar, C., Çakırca, M., Sipahioğlu, F. Ö., Atar, F., Ölmez, S., Yılmaz, N., Kardeşahin, M., & Özkan, D. (2024). Anesthetic approach to trauma patients in the city hospital after the 2023 Maraş earthquake. Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Dergisi, 30, 167–173. <https://doi.org/10.14744/tjtes.2024.92346>
- Kiavash, P., Tanaltay, A., & Tabatabaei, R. A. (2025). Can social media predict demand in humanitarian crises? A case study of the 2023 Türkiye earthquake. Technology in Society, 103054. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2025.103054>
- Kişi, M., Akdemir, E., & Metin, A. (2025). Depremzedelerin perspektifinden sağlık hizmetlerine erişim: 6 Şubat Kahramanmaraş depremi örneği. Afet ve Risk Dergisi, 8(2), 496–512. <https://doi.org/10.35341/afet.1526155>

- Korstjens, I., & Moser, A. (2018). Series: Practical guidance to qualitative research. Part 4: Trustworthiness and publishing. *European Journal of General Practice*, 24(1), 120–124. <https://doi.org/10.1080/13814788.2017.1375092>
- Kurtoglu, A., Yildiz, A., & Arda, B. (2026). Ethical tensions in disaster coverage: a qualitative thematic analysis of rescue-moment broadcasting after the 2023 Turkey earthquake. *Frontiers in public health*, 14, 1725269. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2026.1725269>
- Kuttschreuter, M., Gutteling, J. M., & De Hond, M. (2011). Framing and tone-of-voice of disaster media coverage: The aftermath of the Enschede fireworks disaster in the Netherlands. *Health, risk & society*, 13(3), 201-220. <https://doi.org/10.1080/13698575.2011.558620>
- Kütükoğlu, E. (2021). Afet gazeteciliğine gündem belirme kuramı ve İzmir depremi haberlerinden bakış. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 4(2), 211-233. <https://doi.org/10.33464/mediaj.994871>
- Mach, K. J., Salas Reyes, R., Pentz, B., Taylor, J., Costa, C. A., Cruz, S. G., ... Klenk, N. (2021). News media coverage of COVID-19 public health and policy information. *Humanities and Social Sciences Communications*, 8(1). <https://doi.org/10.1057/s41599-021-00900-z>
- Mavrouli, M., Mavroulis, S., Lekkas, E., & Tsakris, A. (2023). The impact of earthquakes on public health: A narrative review of infectious diseases in the post-disaster period aiming to disaster risk reduction. *Microorganisms*, 11(2), 419. <https://doi.org/10.3390/microorganisms11020419>
- Moussa, M. B., Douai, A., & Parmaksiz, M. Y. (2023). "Flattening the curve": Communication, risk and COVID-19 pandemic in Turkey. *Newspaper research journal*, 44(2), 131–153. <https://doi.org/10.1177/07395329231155149>
- Öze, N. (2024). 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremlerde Enkaz Altında Kalan Kıbrıs Türk Voleybol Takımı Haberlerinde Doğruluk Sorunu: Enformasyon, Misenformasyon, Dezenformasyon. *Journal of Academic Approaches*, 15(1 -Deprem Özel Sayısı-), 515-543. <https://doi.org/10.54688/ayd.1385620>
- Rawat, A., Pun, A., KC, A., Tamang, I., Karlström, J., Hsu, K., ... Rasanathan, K. (2023). The contribution of community health systems to resilience: Case study of the response to the 2015 earthquake in Nepal. *Journal of Global Health*, 13. <https://doi.org/10.7189/jogh.13.04048>
- Saldaña, J. (2019). Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı. Pegem Akademi.
- Sancı, D., & Ardiç Çobaner, A. (2024). Geleneksel ve Yeni Medyada Kriz Haberciliği: İzmir Depremi Haberleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 51-79. <https://doi.org/10.53281/kritik.1383013>
- Saygın, A. U. (2024). Gazetecilik Etik İlkeleri Çerçevesinde Deprem Dönemlerinde Uygulanması Gereken Doğru Gazetecilik Pratikleri. *Journal of Academic Approaches*, 15(1 -Deprem Özel Sayısı-), 455-484. <https://doi.org/10.54688/ayd.1412367>
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), 63–75. <https://doi.org/10.3233/EFI-2004-22201>
- Sine Nazlı, R., & Soylu, B. (2023). Doğal afet haberlerinin medyada sunumu: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 44–57.
- Sohrabzadeh, S., Yousefian, S., Bahramzadeh, A., & Vaziri, M. (2021). A systematic review of health sector responses to the coincidence of disasters and COVID-19. *BMC Public Health*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10806-9>
- Soqia, J., Ghareeb, A., Hadakie, R., Alsamara, K., Forbes, D., Jawich, K., ... Kakaje, A. (2023). The mental health impact of the 2023 earthquakes on the Syrian population: Cross-sectional study. *BJPsych Open*, 10(1). <https://doi.org/10.1192/bjo.2023.598>

- Şensin, C., & Gökmenoğlu, T. (2024). Sharing the responsibility: Ministry of National Education's disaster preparedness and response to Kahramanmaraş earthquake. *IDRiM Journal*, 14(1). <https://doi.org/10.5595/001c.94365>
- Tapia-Hernández, E., & Geneş, M. (2024). The resilience of medical facilities during the Kahramanmaraş earthquake of February 6, 2023. *IABSE Congress Report*, 24, 242–249. <https://doi.org/10.2749/sanjose.2024.0242>
- Tekeli-Yesil, S., Kaya, M., & Tanner, M. (2019). The role of the print media in earthquake risk communication: Information available between 1996 and 2014 in Turkish newspapers. *International journal of disaster risk reduction*, 33, 284–289. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2018.10.014>
- Tierney, K., Bevc, C., & Kuligowski, E. (2006). Metaphors matter: Disaster myths, media frames, and their consequences in Hurricane Katrina. *The annals of the American academy of political and social science*, 604(1), 57–81. <https://doi.org/10.1177/000271620528558>
- Tokmak Danışman, G. (2023). Dijital nekromansi içerikli bir reklamın içerik analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 61, 98–117. <https://doi.org/10.47998/ikad.1139306>
- Torlak, P., & Aker, H. (2026). Disaster Journalism and Witnessing of Pain: Psychosocial Experiences of Journalists Working in Kahramanmaraş Earthquakes. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 25(1). <https://doi.org/10.21547/jss.1669763>
- Trelles Centurion, M., Van den Bergh, R., & Gray, H. (2017). Anesthesia provision in disasters and armed conflicts. *Current Anesthesiology Reports*, 7(1), 1–7. <https://doi.org/10.1007/s40140-017-0190-0>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). 2023 Kahramanmaraş ve Hatay depremleri raporu. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>
- Türkoğlu, M. C. (2024). Doğal afetlerde sunulan sağlık hizmetlerinin sağlık iletişimi perspektifinden değerlendirilmesi. *TOGÜ Erbaa Sağlık ve Yönetim Dergisi*, 1(1), 53–69.
- Usta, E., & Yükseler, M. (2021). Afetlerde Sosyal Medya Kullanımı ve Etik İkilemler: İzmir Seferihisar Depremi Örneği. *Afet ve Risk Dergisi*, 4(2), 249–269. <https://doi.org/10.35341/afet.981246>
- Vatandaş, S. (2021). Gazete manşetlerinin inşasında ideolojik konumlanışın izleri: COVID-19 ile ilgili manşetlerin söylem analizi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 407–421.
- Vural, A. M., Boztepe Taşkiran, H., Türkoğlu, S., Sarı, M., Maral, T., Keskin, K. K., ... Ağca, M. E. (2022). İnternet gazetelerinde depremin haberleştirilmesi: Türkiye'nin en çok ziyaret edilen haber sitelerinde deprem içerikli haberlerin risk iletişimi bağlamında analizi. *Yeni Medya*, (13), 25–54. <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1111441>
- Yalçın, E. (2023). Doğal Afetlerin Doğal Olmayan Sonuçları: Gazetelerin Deprem Haberciliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 78, 188–210. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.1336124>
- Zafri, N. M., Afroj, S., Nafi, I. M., & Hasan, M. M. U. (2021). A content analysis of newspaper coverage of COVID-19 pandemic for developing a pandemic management framework. *Heliyon*, 7(3), e06544. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e06544>

ARAŞTIRMA VERİSİ (*Research Data*)

Bu çalışmada, deprem sonrası sağlık hizmetlerine erişim konusunu incelemek amacıyla ulusal gazetelerde yayımlanan sağlık haberleri nitel veri olarak kullanılmıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI / İLİŞKİSİ (*Conflict of Interest / Relationship*)

Araştırma kapsamında herhangi bir kişiyle ve/veya kurumla çıkar çatışması/ilişkisi bulunmamaktadır.

YAZARLARIN KATKI ORANI BEYANI (*Author Contributions*)

- Çalışmanın tasarlanması (*Designing of the study*): M.M.G.
- Literatür araştırması (*Literature research*): M.M.G.
- Saha çalışması, veri temini/derleme (*Fieldwork, collection/compilation of data*): M.M.G.
- Verilerin işlenmesi/analiz edilmesi (*Processing/analysis of data*): M.M.G.
- Şekil/Tablo/Yazılım hazırlanması (*Preparation of figures/tables/software*): M.M.G.
- Bulguların yorumlanması (*Interpretation of findings*): M.M.G.
- Makale yazımı, düzenleme, kontrol (*Writing, editing and checking of manuscript*): M.M.G.

Research Article

**Depremlerde Sağlık Hizmetleri Erişimi ve Ulusal Gazete Haberleri: 6 Şubat 2023
Depremleri Üzerine Tematik Analiz**

*Access to Healthcare in Earthquakes and National Newspaper Reports: Thematic
Analysis of the February 6, 2023, Earthquakes*

Meliha Meliş GÜNALTAY

Asst. Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi

Sağlık Bilimler Fakültesi

melihamelisg@karatekin.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-2883-4416>

Extended Abstract

Türkiye lies along major seismic fault lines and has historically experienced numerous devastating earthquakes. These disasters not only cause extensive loss of life and physical destruction but also severely disrupt the functioning, continuity, and accessibility of healthcare systems. During disasters, demand for healthcare services increases substantially in both volume and urgency, underscoring the preparedness and resilience of health systems. In this context, the earthquakes that occurred on 6 February 2023, centered in Kahramanmaraş and affecting eleven provinces in southern and southeastern Türkiye, constitute a critical case for examining access to healthcare services during large-scale disasters. Following these earthquakes, tens of thousands of people lost their lives, more than one hundred thousand were injured, and a significant number of healthcare facilities were damaged or rendered inoperable. While some hospitals were unable to provide services due to structural damage, alternative solutions, including field hospitals, mobile health units, and temporary medical facilities, were rapidly deployed to ensure continuity of care. In this process, questions about how access to healthcare services was ensured, where disruptions occurred, and which practices proved effective became central to public and political debate. The mass media played a crucial role in shaping these debates by framing healthcare service delivery, institutional performance, and crisis management efforts. National newspapers serve not only as sources of information but also as powerful actors that shape public perception and influence health policy agendas during disasters. Media coverage of healthcare services can highlight institutional capacity, legitimize emergency interventions, or, conversely, foreground deficiencies, delays, and structural weaknesses. Previous studies have shown that media representations of disasters affect public trust in institutions and contribute to the construction of dominant narratives about responsibility and accountability. However, in Türkiye, qualitative research focusing specifically on how access to healthcare services is represented in the media after disasters remains limited. Most existing studies concentrate on general disaster reporting, risk communication, or emergency response, rather than examining healthcare access as a distinct analytical category.

This study aims to examine how access to healthcare services after the 6 February 2023 earthquakes was depicted in national newspapers and how these portrayals differed across newspapers with various editorial stances. The main research questions are: How was access to healthcare depicted in national newspapers following the earthquakes? And how did these portrayals vary among newspapers with different editorial orientations? The research uses an inductive thematic analysis approach. A purposive sampling method was used to select six widely circulated national newspapers in Türkiye, representing

a range of editorial positions: Sabah and Yeni Şafak reflect a pro-government stance, Cumhuriyet and BirGün represent an opposition perspective, and Hürriyet and Sözcü hold relatively independent views. Since media focus on disasters is usually strongest immediately afterward, the analysis includes news articles published from 6 February to 8 March 2023. Only news articles and headlines were analyzed; opinion columns, editorials, interviews, and reader letters were excluded to maintain methodological consistency. Data collection involved systematic searches of the selected newspapers' digital archives using keywords related to earthquakes, healthcare services, hospitals, field hospitals, emergency response, and psychosocial support. Articles were screened against inclusion and exclusion criteria, and only those that primarily focused on access to healthcare during the earthquake were included, resulting in a final set of 262 news articles. The analysis involved multiple stages: familiarization with the data, open coding at sentence and paragraph levels, grouping related codes into categories, and synthesizing these categories into broader themes. Throughout the process, reflexive notes were kept improving analytical rigor, and consistency was maintained by re-coding the data after a break.

The analysis identified six main themes in how national newspapers portray access to healthcare services: crisis management and emergency response, access to healthcare, healthcare infrastructure and field hospitals, psychosocial support, public solidarity, and neglect and inadequacy. Although all six themes appeared across newspapers, their prominence and framing varied significantly by editorial stance. Crisis management and emergency response emerged as the most prominent theme in all newspapers, with coverage focusing on emergency medical interventions, ambulance services, patient transfers, the deployment of UMKE teams, and the coordination efforts of public institutions. This finding aligns with international disaster journalism literature, which similarly reports a prevalence of response-focused coverage over preparedness and mitigation themes. However, the framing of crisis management differed notably among newspapers: Sabah and Yeni Şafak highlighted the state's successful mobilization, while Sözcü and BirGün emphasized coordination failures and delays. Access to healthcare services was discussed through both positive and critical narratives, with Sabah and Hürriyet viewing access as a manageable process and Sözcü and BirGün portraying access issues as signs of systemic inadequacy. Healthcare infrastructure and field hospitals emerged as another key theme, with some newspapers framing the quick deployment of field hospitals as evidence of institutional resilience, while others pointed to structural vulnerabilities, inadequate building standards, and regulatory failures. Psychosocial support showed the greatest variation among newspapers: Hürriyet, Sabah, and Yeni Şafak dedicated substantial coverage to mental health services and trauma counseling, whereas Cumhuriyet and Sözcü addressed this theme only peripherally. Public solidarity was a recurring theme, but its framing differed based on editorial perspective. Sabah and Yeni Şafak depicted solidarity as a nationalist story of collective resilience, while Cumhuriyet and BirGün provided a more balanced view by also reporting coordination problems and institutional failures in managing voluntary aid. The theme of neglect and inadequacy was especially prominent in newspapers with a more critical editorial stance. BirGün and Cumhuriyet extensively discussed issues related to structural accountability, regulatory failures, and coordination gaps, whereas Sabah and Yeni Şafak viewed such problems as isolated incidents that were quickly resolved.

In conclusion, national newspapers provided a multi-dimensional and diverse portrayal of access to healthcare services after the 6 February 2023 earthquakes. While crisis management and emergency response were common themes across all newspapers, the framing of other topics reflected different editorial priorities and ideological views. The focus on response-oriented coverage and the lesser attention to preparedness and structural issues align with patterns seen in international research on disaster journalism. At the same time, this study makes a specific contribution by systematically highlighting differences in coverage of psychosocial support and the neglect or inadequacy of services across newspapers, a pattern closely linked to their editorial stances. These findings demonstrate that media portrayals greatly influence public understanding of healthcare system performance during disasters and can shape health policies and disaster preparedness strategies. The study adds to the growing body of research on disaster communication and health policy, offering insights that could help develop more resilient and equitable healthcare plans for future disasters. Future research should focus on comparative analyses of different media types and explore how healthcare access during disasters is represented internationally.